Π.Μ.Σ. ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ & ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπουσα: Βιλελμίνη Σωσώνη
Μέλη Επιτροπής: Γεώργιος Κεντρωτής, Μαρία Τσίγκου

ΜΑΪΟΣ
2019

Βαλέρια Σους
Ξ2017314

Πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ακουστική περιγραφή της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*.

Πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ακουστική περιγραφή της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*.

Πίνακας περιεχομένων

Α. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Εισαγωγή 4

2. Η Οπτικοακουστική Μετάφραση 5

2.1 Η ακουστική περιγραφή ως τεχνική της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης 6

3. Αναπηρία, προσβασιμότητα και μετάφραση 8

4. Άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης 10

Β. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

5. Η εξέλιξη της ακουστικής περιγραφής 13

5.1 Πολυτροπική και πολυαισθητηριακή οπτική της ακουστικής περιγραφής 14

6. Η ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* 16

6.1 Πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* 17

6.2 Η ακουστική περιγραφή και η πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην πράξη 19

6.2.1 Σενάριο ακουστικής περιγραφής 20

6.2.2 Η ακουστική εισαγωγή 32

6.2.3 Η απτική περιήγηση ως εφαρμογή της πολυαισθητηριακής προσέγγισης 34

7. Επίλογος 36

8. Βιβλιογραφία 38

Α. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Εισαγωγή

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμη της Μετάφρασης» του Ιονίου Πανεπιστημίου και εξετάζει την πολυαισθητηριακή προσέγγιση και πιο συγκεκριμένα την ένταξη και την εφαρμογή της στην ακουστική περιγραφή της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*.

Για την ολοκλήρωση της παρούσας, πραγματοποιήθηκε αρχικά έρευνα για την ακουστική περιγραφή μέσω της ανάγνωσης σχετικής ελληνικής και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, των οδηγιών και των κατευθυντήριων γραμμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και της συγκριτικής μελέτης του Royal National Institute of Blind People (RNIB, 2010). Έπειτα, και χάριν εξοικείωσης με το κοινό-στόχος, κρίθηκε σκόπιμο να πραγματοποιηθεί έρευνα σχετικά με την τύφλωση και τα προβλήματα όρασης.

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε αναζήτηση και έρευνα υλικού σχετικό με την πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ακουστική περιγραφή και καθώς δεν υπήρχε εκτενής σχετική ελληνική ή ξενόγλωσση βιβλιογραφία, δόθηκε βάση σε αναφορές σχετικές με τη στατική περιγραφή έργων τέχνης και έπειτα αυτές συσχετίστηκαν με την προς περιγραφή και μελέτη ταινία.

Επιπλέον, αφού πραγματοποιήθηκε συγγραφή και ηχογράφηση του σεναρίου, κρίθηκε σκόπιμο να πραγματοποιηθεί επίσης απόπειρα συγγραφής μιας απτικής περιήγησης στο αντίγραφο της μαριονέτας που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της προς μελέτη και ακουστική περιγραφή ταινίας, ως εφαρμογή και πρακτική της σχετικής με την πολυαισθητηριακή προσέγγιση θεωρίας. Καθώς η ακουστική περιγραφή της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* αποτελεί κύριο άξονα της παρούσας εργασίας, η απτική περιήγηση αυτή εντάχθηκε στην ακουστική εισαγωγή που προηγείται της ακουστικής περιγραφής της ταινίας.

2. Η Οπτικοακουστική Μετάφραση

Η Οπτικοακουστική Μετάφραση συνήθως ορίζεται ως η μετάφραση κειμένου που μεταδίδεται παράλληλα μέσω δύο ταυτόχρονων και συμπληρωματικών καναλιών—το ακουστικό και οπτικό και συνδυάζει πολλούς σημειωτικούς κώδικες (Martínez-Sierra, 2008, όπ. π. σε Σωσώνη, 2014). Ως είδη της, νοούνται όλοι οι τύποι μεταφοράς οπτικοακουστικών κειμένων μεταξύ δύο γλωσσών και πολιτισμών (διαγλωσσικό) ή εντός της ίδιας γλώσσας και του ίδιου πολιτισμού (ενδογλωσσικό). Μεταξύ άλλων, η Οπτικοακουστική Μετάφραση περιλαμβάνει την τοπική προσαρμογή βιντεοπαιχνιδιών, τον υποτιτλισμό για κωφούς και βαρήκοους και την ακουστική περιγραφή, δηλαδή την περιγραφή των σκηνών σε ταινίες για τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης.

Διακριτά επίσης είναι και τα παρακάτω είδη, τα οποία χρησιμοποιούνται είτε σε συγκεκριμένα προγράμματα είτε για συγκεκριμένες κατηγορίες θεατών: voice over, διερμηνεία/υποτιτλισμός σε ζωντανή μετάδοση, υπερτιτλισμός, αφήγηση, υποτιτλισμός για κωφούς ή βαρήκοους, ακουστική περιγραφή και μετάφραση/τοπική προσαρμογή πολυμέσων (Gambier, 2004, Chaume, 2001, όπ. π. σε Σωσώνη, 2014).

Ωστόσο, η Οπτικοακουστική Μετάφραση δεν σταματά και δεν περιορίζεται μόνο στα παραπάνω είδη που επιγραμματικά αναφέρθηκαν. Οι νέες τεχνολογίες και το κοινό, σε συνδυασμό με τις πολιτικές ισότητας και προσβασιμότητας στα μέσα επικοινωνίας, έχουν δημιουργήσει μια σειρά νέων ειδών στην Οπτικοακουστική Μετάφραση που έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκριθούν στις διάφορες ανάγκες ή ανησυχίες των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Σωσώνη (2014), η ιστορία της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης είναι άμεσα συνδεδεμένη και εξελίσσεται παράλληλα με την τεχνολογία και τον κινηματογράφο, ενώ κατέχει πλέον σημαντική θέση στον κόσμο του θεάματος και μεταμορφώνεται καθημερινά από τις καταιγιστικές τεχνολογικές ανακαλύψεις και τις αλλαγές που επιφέρει ο παγκοσμιοποιημένος κόσμος και ο παγκόσμιος ιστός.

Από την οπτική γωνία του μεταφραστή που ασχολείται με την Οπτικοακουστική Μετάφραση, η δυσκολία και η πολυπλοκότητά της έγκειται στη δημιουργία διαλόγων που μιμούνται έναν προκατασκευασμένο, αυθόρμητο τρόπο ομιλίας που εκφέρονται μέσω του γραπτού και προφορικού λόγου, αλλά και μέσω μη-λεκτικών κωδίκων νοήματος που ταυτόχρονα πρέπει να σέβονται τους χωρο-χρονικούς περιορισμούς που θέτουν οι εικόνες κατά τη μεταφραστική διαδικασία.

Στην παρούσα Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, θα μελετηθεί λεπτομερώς η ακουστική περιγραφή για άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης. Ένα σχετικά νέο είδος Οπτικοακουστικής Μετάφρασης το οποίο αποτελεί μια σημαντική υποστηρικτική τεχνική,

εντασσόμενη στο πλαίσιο της προσβασιμότητας στα μέσα επικοινωνίας, ενώ όπως ακριβώς στην περίπτωση του υποτιτλισμού για κωφούς και βαρήκοους εφαρμόζεται σε ορισμένες χώρες περισσότερο απ' ό,τι σε άλλες. (Σωσώνη, 2014) Για τον λόγο αυτό και χάριν καλύτερης εξοικείωσης με την υποστηρικτική αυτή τεχνική, στο κεφάλαιο που θα ακολουθήσει παρατίθενται ορισμοί σχετικοί με την ακουστική περιγραφή ως τεχνική εντασσόμενη στην Οπτικοακουστική Μετάφραση.

2.1. Η ακουστική περιγραφή ως τεχνική της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης

Ως ακουστική περιγραφή νοείται η λεκτική απόδοση του οπτικού υλικού ενός οπτικοακουστικού μηνύματος, έτσι ώστε η κατανόησή του να είναι προσβάσιμη σε κάθε άτομο, ανεξαρτήτως αναπηρίας ή βαθμού αυτής. Η πρόσθετη αυτή αφήγηση ενσωματώνεται μεταξύ των διαλόγων, με στόχο να μεταφέρει τη δράση, την κίνηση και τις εκφράσεις των εμφανιζόμενων, τη σκηνογραφία και γενικά οποιαδήποτε πληροφορία θα βοηθούσε άτομα με προβλήματα όρασης να παρακολουθήσουν την πλοκή μιας υπόθεσης (Σωσώνη, Β., Καραντζή, Ι., 2016). Σκοπός της ακουστικής περιγραφής λοιπόν, είναι να προσφέρει ισότιμη πρόσβαση ή ακόμη να υποβοηθήσει άτομα που ζουν με κάποιο βαθμό απώλειας της όρασής τους.

Κατά τη Hyks (όπ. π. σε Eardley, et al., 2016) η ακουστική περιγραφή ορίζεται ως εξής: *'aural translation of the visual aspects of a live or filmed performance, exhibition or sporting event for the benefit of low vision and blind people'*, δηλαδή ως η ηχητική μετάφραση των οπτικών πτυχών μιας ζωντανής ή κινηματογραφημένης παράστασης, έκθεσης ή αθλητικής εκδήλωσης προς όφελος ενός τυφλού ή με προβλήματα όρασης ατόμου.

Ομοίως, το Royal National Institute for Blind People (RNIB) σημειώνει πως όπως ένας αφηγητής αφηγείται μια ιστορία, έτσι και η ακουστική περιγραφή είναι ένας επιπρόσθετος σχολιασμός της γλώσσας του σώματος, των εκφράσεων και των κινήσεων. Η ακουστική περιγραφή παρέχει πληροφορίες σχετικά με πράγματα που ενδεχομένως να μην μπορεί κάποιος να δει, δηλαδή προκειμένου να «μπορεί κανείς να ακολουθήσει τη ροή της δράσης» (RNIB, 2010), βάσει των οπτικών εικόνων που παρατίθενται στο προϊόν-πηγή. Ωστόσο, το 2015 το RNIB αλλάζει τον ορισμό του και συνοψίζοντας αναφέρει πως η ακουστική περιγραφή αποτελεί έναν σχολιασμό της γλώσσας του σώματος, των εκφράσεων και των κινήσεων, κάνοντας ένα πρόγραμμα κατανοητό μέσω του ήχου.

Περνώντας στο πρακτικό κομμάτι της ακουστικής περιγραφής, αφού εντοπίζονται τα σημεία της ταινίας στα οποία δεν υπάρχει κάποιος διάλογος, ήχος ή ειδικό εφέ, και τα οποία να σχετίζονται με την πλοκή εισάγεται ένα νέο ηχητικό κείμενο, στο οποίο περιγράφεται τι συμβαίνει επί σκηνής.

Η περιγραφή αυτή περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τον τόπο όπου διαδραματίζεται η σκηνή, την ενδυμασία των χαρακτήρων, τις κινήσεις και τις πράξεις τους, κ.ο.κ. επιτρέποντας έτσι σε ένα άτομο τυφλό ή με προβλήματα όρασης να ακολουθήσει τη ροή της ιστορίας, προσδίδοντας συνοχή στους διαλόγους καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας.

Στην ιστοσελίδα του οργανισμού Audio Description Coalition (ADC, όπ. π. σε Fryer, 2016) στις ΗΠΑ αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι κατά την ακουστική περιγραφή χρησιμοποιούνται τα φυσικά κενά ενός διαλόγου ή μιας αφήγησης για να πραγματοποιηθεί περιγραφή των σημαντικών οπτικών στοιχείων του υλικού. Ομοίως, κατά τον Díaz Cintas (2008, όπ. π. σε Chaume, 2013), η ακουστική περιγραφή συνίσταται στη μετατροπή των οπτικών εικόνων σε λέξεις, οι οποίες έπειτα εκφέρονται κατά τα «βουβά» κενά των οπτικοακουστικών προγραμμάτων ή ζωντανών θεαμάτων. Ωστόσο αυτό από μόνο του γεννά πολλά ερωτήματα, όπως τι μπορεί να χαρακτηριστεί ως φυσικό κενό ή «βουβό» κενό; Κι έπειτα, ποια οπτική πληροφορία θεωρείται σημαντική; Πώς μπορεί κανείς να επιλέξει τι είναι σημαντικό να περιγραφεί και τι όχι;

Πέραν τούτου, η ακουστική περιγραφή ως μεταφραστική τεχνική της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης, έχει διχάσει τους ειδικούς του κλάδου, ενώ συχνά γεννά ερωτήματα ως προς τη φύση και την ένταξή της στον κλάδο των μεταφραστικών σπουδών. Οι μεταφραστικές σπουδές και ιδίως αυτές που ασχολούνται με την Οπτικοακουστική Μετάφραση περιλαμβάνουν πλέον στα προγράμματα σπουδών τους, μεταξύ άλλων και αυτή την τεχνική. Η συζήτηση όμως συνεχίζεται, καθώς η διαγλωσσική αφήγηση, που έγκειται στην αποκωδικοποίηση μιας εικόνας και έπειτα στην μετατροπή της σε λόγο—αυτό που ο Roman Jakobson (όπ. π. σε Chaume, 2013) αποκαλεί χαρακτηριστικά «διασημειωτική μετάφραση», και που πολλοί δεν θεωρούν ότι αποτελεί καθαρή (διαγλωσσική) μετάφραση, με τη στενότερη έννοια του όρου. Ομοίως, ο Braun χαρακτήρισε την ακουστική περιγραφή ως διασημειωτική και διατροπική μετάφραση ή διαμεσολάβηση (e.g. Benecke, 2004; Bourne and Jiménez Hurtado, 2007, όπ. π. σε Chaume, 2013), δεδομένου ότι δεν έχει ένα προϋπάρχον κείμενο που χρειάζεται μετάφραση από τη μια γλώσσα στην άλλη, σε αντίθεση με τον υποτιτλισμό, τη μεταγλώττιση ή το voice-over.

Στην Οπτικοακουστική Μετάφραση αλληλεπιδρούν πολλαπλά κανάλια ή συστήματα. Για τον Gottlieb (2004, όπ. π. σε Fryer, 2016) για παράδειγμα, ο πολύγλωσσος υποτιτλισμός είναι «διασημειωτικός» καθώς απαιτείται η μετάφραση ενός λεκτικού, ακουστικού καναλιού (οι λέξεις που ακούμε) σε ένα οπτικό (λεκτικό) κανάλι (οι λέξεις που βλέπουμε). Οι Orero and Szarkowska (2014, όπ. π. σε Fryer, 2016) συμφωνούν με την άποψη του Gambier (2006, όπ. π. σε Fryer, 2016) ότι η ακουστική περιγραφή θα πρέπει να θεωρείται ως «πολυσημειωτική», καθώς μεταφράζει το οπτικό (τόσο λεκτικό, όπως ο υποτιτλισμένος λόγος ή ο τίτλος μιας εφημερίδας, όσο και μη λεκτικό, όπως η ακολουθία δράσης μιας μάχης μεταξύ δύο πρωταγωνιστών) σε λεκτικό.

Σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Έργου για την ακουστική περιγραφή (ADI, όπ. π. σε RNIB, 2010), οι περισσότεροι χρήστες της ακουστικής περιγραφής δεν είναι εντελώς τυφλοί, ενώ κάποιοι άλλοι δεν έχασαν την όρασή τους εκ γενετής, αλλά κατά τη διάρκεια της ζωής τους και τώρα ενδέχεται να έχουν μόνο περιφερειακή όραση. Ενδέχεται να μπορούν να αναγνωρίσουν μόνο σχήματα, το φως ή το σκοτάδι, χρώματα, κινήσεις, σκιές. Η Γαλλική Χάρτα για την ακουστική περιγραφή συμπεριλαμβάνει ως κοινό και τους ηλικιωμένους, τους αρρώστους που ενδεχομένως να ενοχλούνται από την γρήγορη εναλλαγή των εικόνων ή ακόμη και τους αλλοδαπούς που ακόμη μαθαίνουν τη γλώσσα (RNIB, 2010).

3. Αναπηρία, προσβασιμότητα και μετάφραση

Παρόλο που η ακουστική περιγραφή δεν είναι καθολικά και εξολοκλήρου αναγνωρισμένη ως είδος και αναπόσπαστο κομμάτι της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης, είναι σημαντικό να γίνει αναφορά στον αλτρουιστικό χαρακτήρα τόσο της ακουστικής περιγραφής, όσο και άλλων μεταφραστικών ειδών, που στόχο έχουν την καθολική πρόσβαση στο οπτικοακουστικό υλικό σε κοινό που έχει χαρακτηριστεί από κάποιου είδους αναπηρία.

Ωστόσο, η έννοια του όρου «αναπηρία» ως θέμα που αφορά μια μειονότητα έχει αποδοθεί με τέτοιο τρόπο που η κοινωνία την αντιλαμβάνεται. Η λέξη αναπηρία από μόνη της σημαίνει η έλλειψη μια ικανότητας –περισσότερο διακριτική μέσω της αγγλικής λέξης «dis-ability» – σε ένα συγκεκριμένο σημείο και εμμέσως, σε αυτή την έννοια προστίθεται η αντίληψη ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι πλήρης, ενώ ένας μικρότερος αριθμός έχει κατά κάποιον τρόπο μια έλλειψη (Barnes & Mercer, 2013, όπ. π. σε Eardley et al., 2016). Επιπλέον, η αναπηρία με την έννοια του όρου όπως αποδόθηκε παραπάνω από τους Barnes & Mercer, δηλαδή ότι κάποιος έχει έλλειψη μιας ικανότητας, είναι ως εκ τούτου αποτέλεσμα μιας κοινωνίας με αναπηρίες, της οποίας οι κυρίαρχες ιστορικές και πολιτιστικές αξίες καθορίζουν τις μη προσαρμοσμένες αντιδράσεις σε αυτές τις διαφορετικότητες, καταλαμβάνοντας περιβάλλοντα που αποκλείουν πολλά άτομα (Reich, 2004, Reich et al., 2010, όπ. π. σε Eardley et al., 2016).

Αυτό οδήγησε σε μια προσπάθεια επανένταξης της αναπηρίας στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία απαιτεί μετατόπιση του ορισμού του «φυσιολογικού» στο «διαφορετικό», ώστε να συμπεριληφθούν διαφορές στα φυσικά, γνωστικά ή αισθητήρια χαρακτηριστικά που δεν εμπίπτουν στις κοινώς αποδεκτές ιδέες που ορίζουν το φυσιολογικό (Barnes & Mercer, 2013, όπ. π. σε Eardley et al., 2016).

Η μεταγλώττιση, ο υποτιτλισμός για ακούοντες ή για κωφούς και βαρήκοους, καθώς και η ακουστική περιγραφή για τυφλούς και με προβλήματα όρασης, μεταξύ άλλων, ενισχύουν την άποψη του Gambier (2003b:179, όπ. π. σε Neves, 2005) ότι η λέξη-κλειδί πλέον στην Οπτικοακουστική Μετάφραση είναι η προσβασιμότητα, αφού ο μοναδικός λόγος ύπαρξης των

παραπάνω, είναι να κάνει προσβάσιμο το κείμενο σε δέκτες οι οποίοι διαφορετικά θα στερούνταν ολόκληρο το μήνυμα.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, «εκτιμάται ότι περίπου το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού, ήτοι περίπου 650 εκατομμύρια άνθρωποι, ζουν με αναπηρία κάποιου είδους, ενώ ο αριθμός των ενηλίκων με προβλήματα ακοής στην Ευρώπη ανέρχεται σε 90 εκατομμύρια και ο αριθμός των ενήλικων με προβλήματα όρασης στην Ευρώπη ανέρχεται σε 8 εκατομμύρια» (Σωσώνη, Β., Καραντζή, Ι., 2016). Στις ΗΠΑ ο αριθμός ανέρχεται στα 21 εκατομμύρια, ενώ παγκοσμίως αγγίζουν τα 285 εκατομμύρια (World Health Organization, 2012). Είναι δύσκολο να συγκεντρωθούν ακριβή στοιχεία και αυτό δεν αποτελεί έκπληξη, αφού σε πολλές χώρες δεν υπάρχει νομική υποχρέωση ενός ατόμου να εγγραφεί ως τυφλό, ενώ υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί της τύφλωσης.

Ευρωπαϊκές οδηγίες όπως η Οδηγία Πλαίσιο 2002/21/ΕΚ (όπ. π. σε Neves, 2005) και η Οδηγία για την καθολική υπηρεσία 2002/22/ΕΚ (όπ. π. σε Neves, 2005) ώθησαν μια σειρά πρωτοβουλιών που οδήγησαν σε ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για θέματα σχετικά με την προσβασιμότητα, ιδίως με την εισαγωγή της ψηφιακής τηλεόρασης. Ωστόσο, παρότι η πρόσβαση ατόμων στο οπτικοακουστικό υλικό τόσο με προβλήματα ακοής, όσο και όρασης ορίζεται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ (όπ. π. σε Πρακτικά Ημερίδας Εργασίας *Οπτικοακουστική Μετάφραση και πρόσβαση ατόμων με αναπηρία*, 2016), σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, δεν έχει παρατηρηθεί εφαρμογή αυτής.

Η πρόσβαση στην παροχή υπηρεσιών είναι δικαίωμα και όχι προνόμιο. Δεδομένου ότι ο αριθμός των ατόμων που έχουν ανάγκη την πρόσβαση -ο καθένας από αυτούς σε διαφορετικό βαθμό- στο οπτικοακουστικό υλικό αυξάνεται, η ακουστική περιγραφή θα πρέπει να εξελιχθεί από ένα πρωτοποριακό, ερασιτεχνικό εγχείρημα, σε μια κυρίαρχη και επαγγελματική υπηρεσία, παντού (Maszerowska et al., 2014). Αντιθέτως, όπως χαρακτηριστικά τονίζει και η Orero (2012) οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ακουστική περιγραφή μέχρι και σήμερα, έχουν συνταχθεί από μια πολύ ευρεία προοπτική, κυρίως βασισμένη στην πείρα και στα παραδείγματα τα οποία ο εκάστοτε περιγραφέας έχει να φέρει, έναντι της έρευνας και του προβληματισμού (Orero, 2012).

Κατά τη Maszerowska et al. (2014: 5), η ακουστική περιγραφή στην Ευρώπη αποτελεί μια πρακτική πρόσβασης στα μέσα η οποία στερεί κρίσιμης μάζας όσον αφορά την ορολογία, την πρακτική και την κατάρτιση, ενώ συχνά, την αποκαλούν ως ο νεότερος συγγενής της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης.

Συγκεκριμένα στην περίπτωση της ακουστικής περιγραφής, η παράδοξη φύση ενός κοινού που αποτελείται από μη-βλέποντες στο πλαίσιο ενός θεσμού κατεξοχήν οπτικού, είναι εξαιρετικά

δύσκολο να παραλειφθεί. Ο κοινωνιολόγος Hetherington (2000, όπ. π. σε Díaz Cintas et. al., 2007) τονίζει αυτή την προβληματική φύση της οπτικής αναπηρίας και του μουσείου σαν οπτικό θεσμό και χώρο. Χαρακτηριστικά αναφέρει πως το μουσείο είναι χώρος που βλέπει κανείς. Ένας επισκέπτης με προβλήματα όρασης εισάγει μια αμφιβολία σε μια κατά τα άλλα διατεταγμένη και γνωστή διάταξη, όπως το μουσείο. Γι' αυτόν, τα «άτομα με προβλήματα όρασης είναι *τα μη* μέσα σε ένα μουσείο […] Ο λόγος για τον οποίο αναφέρω ότι τα άτομα με προβλήματα όρασης αποτελούν τέτοια στοιχεία εντός του χώρου ενός μουσείου είναι επειδή ένα μουσείο έχει συσταθεί κυρίως ως χώρος οπτικής […] το να βρίσκεται κάποιος με προβλήματα όρασης σε έναν τέτοιο χώρο, αποτελεί αδιαμφισβήτητα πρόβλημα» (Hetherington, 2000: pp. 446-447, όπ. π. σε Díaz Cintas et. al., 2007).

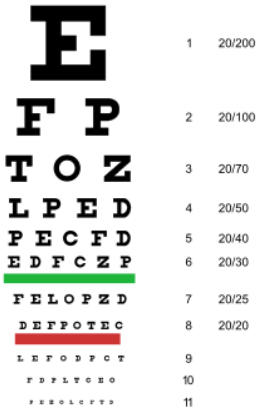
Γιατί, πράγματι, να πρέπει τα άτομα με προβλήματα όρασης να έρχονται σε τριβή με την τέχνη και να επισκέπτονται μουσεία; Στην καθημερινότητα, τα προβλήματα όρασης και τα οπτικά σύμβολα συναντώνται σε καθημερινή βάση. Τα τυφλά άτομα είναι συνηθισμένα σε οπτικές έννοιες, αφού οι ζωές τους είναι γεμάτες με τέτοιες. Κάποιοι από αυτούς κάποτε έβλεπαν, κάποιοι άλλοι βλέπουν ακόμη κάτι ελάχιστο και ακόμη και τα άτομα που δεν έχουν δει ποτέ, συνειδητοποιούν ότι η όραση είναι πολύ σημαντική στον κόσμο που ζούμε. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο είναι περίεργοι και για την τέχνη, ως οπτικό σύμβολο στην κοινωνία, ως μια απαραίτητη πτυχή της ζωής, ως μια πηγή πληροφοριών και ως ένα είδος εμπειρίας. Στην πραγματικότητα, τα τυφλά άτομα, καθώς και τα άτομα που πάσχουν από κάποιο σοβαρό πρόβλημα όρασης επισκέπτονται ήδη μουσεία, και το κάνουν για αρκετό χρονικό διάστημα. Συνεπώς, ερώτημα που θα έπρεπε να μας απασχολεί είναι το εξής: Πώς μπορεί να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειές τους ανταμείβονται;

4. Άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO, 2005) τυφλό νοείται κάθε άτομο με οπτική οξύτητα λιγότερη από 1/20 στο καλύτερο μάτι. Επίσης, κάθε άτομο, που αν και μπορεί να παρουσιάζει ικανοποιητική οπτική οξύτητα, η περιφερική του όραση είναι περιορισμένη στις 10 μοίρες κεντρικά ή λιγότερο, θεωρείται τυφλό.

Η οπτική οξύτητα συνιστά την ικανότητα να διακρίνουμε λεπτομέρειες, τόσο στη μακρινή όσο και στην κοντινή απόσταση, ενώ μετράται ξεχωριστά για το κάθε μάτι και εκφράζεται σε μορφή κλάσματος, όπου ο μεν αριθμητής αναφέρεται στην απόσταση του εξεταζόμενου από τον πίνακα, ο δε παρονομαστής, την απόσταση από την οποία, ένα άτομο, με απολύτως φυσιολογική όραση, θα μπορούσε να διαβάσει την ίδια γραμμή. Για τη μέτρηση της οπτικής οξύτητας χρησιμοποιούνται τα οπτότυπα ή αλλιώς διαγράμματα του Snellen, τα οποία τοποθετούνται σε απόσταση 6 μέτρων από τον εξεταζόμενο. Τα οπτότυπα είναι διαγράμματα που αποτελούνται από

σειρές γραμμάτων ή αριθμών το μέγεθος των οποίων μειώνεται σταδιακά από γραμμή σε γραμμή (βλ. Εικόνα 1). Η αναγνώριση των συμβόλων της πρώτης γραμμής αντιστοιχεί σε οπτική οξύτητα 1/10, της δεύτερης σε 2/10, μέχρι τη δέκατη γραμμή που αντιστοιχεί σε οπτική οξύτητα 10/10, η οποία είναι και η φυσιολογική.

Εικόνα 1 - Διάγραμμα Snellen για μέτρηση της οπτικής οξύτητας (Πηγή: https://www.athenseyehospital.gr.)

Οι κατηγορίες που όρισε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας σχετικά με τα άτομα με σοβαρά προβλήματα όρασης είναι:

Κατηγορία 1: Οπτική οξύτητα μεταξύ 3/10 και 1/10 (μερικώς βλέπων)

Κατηγορία 2: Οπτική οξύτητα μεταξύ 1/10 και 1/20 (μερικώς βλέπων)

Κατηγορία 3: Οπτική οξύτητα μεταξύ 1/20 και μέτρηση δακτύλων από 1 μέτρο ή 1/30 (τυφλός)

Κατηγορία 4: Οπτική οξύτητα μεταξύ μέτρησης δακτύλων από 1 μέτρο και αντίληψη φωτός (τυφλός)

Κατηγορία 5: Οπτική οξύτητα μη αντίληψης φωτός (τυφλός)

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία (Ν.958/1979) τυφλό νοείται κάθε άτομο του οποίου η οπτική οξύτητα είναι μικρότερη από το 1/20 της φυσιολογικής στον οφθαλμό που βλέπει καλύτερα και με την καλύτερη δυνατή διόρθωση. Επίσης τυφλό θεωρείται το άτομο που, ακόμα κι αν έχει ικανοποιητική οπτική οξύτητα, η περιφερική του όραση είναι περιορισμένη στις 10 μοίρες κεντρικά ή λιγότερο.

Τα αίτια της τύφλωσης είναι πολλά και ποικίλλουν αναλόγως με την ηλικία εμφάνισης της μειονεκτικής όρασης, καθώς και με το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο μιας χώρας. Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών του Έργου ACCELERATE, Πρόγραμμα Leonardo da Vinci, (Batusic et. al, 2001) τα παρακάτω αποτελούν τις συχνότερες οφθαλμικές νόσους όπως έχουν διερευνηθεί σε τυφλά άτομα, παιδιά (αμφιβληστροειδοπάθεια της προωρότητας, ανωμαλίες του βολβού, ατροφία του οπτικού νεύρου, συγγενής καταρράκτης, νυσταγμός, αμβλυωπία, συγγενείς παθήσεις ή άλλα) και ενήλικές των ανεπτυγμένων χωρών (γεροντική εκφύλιση της

ωχράς, διαβητική αμφιβληστροειδοπάθεια, γλαύκωμα, μελαγχρωστική αμφιβληστροειδοπάθεια και άλλες αμφιβληστροειδοπάθειες, ατροφία του οπτικού νεύρου, καταρράκτης, κ.λπ.), με την κληρονομικότητα να αποτελεί τον μεγαλύτερο αιτιολογικό παράγοντα πρόκλησης προβλημάτων όρασης.

Οι στατιστικές μελέτες δείχνουν μια αύξηση του αριθμού των ατόμων με σοβαρό πρόβλημα όρασης με την αύξηση της ηλικίας. Σήμερα, περίπου 5% των ατόμων με σοβαρό πρόβλημα όρασης είναι ηλικίας κάτω των 16 ετών, ενώ το 70% ηλικίας άνω των 65 ετών (Έργο ACCELERATE, Πρόγραμμα Leonardo da Vinci).

Β. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

5. Η εξέλιξη της ακουστικής περιγραφής

Κατά τον Greco (2016, όπ. π. σε Fryer, 2016) η προσβασιμότητα στο οπτικοακουστικό υλικό ορίζεται ως ο τομέας έρευνας που ασχολείται με τις θεωρίες, τις πρακτικές, τις τεχνολογίες και τα όργανα μέσω των οποίων παρέχεται η προσβασιμότητα στο οπτικοακουστικό υλικό και στα αντίστοιχα περιβάλλοντα σε άτομα που δεν έχουν τη δυνατότητα ή την επαρκή δυνατότητα πρόσβασης στο πρωτότυπο υλικό. Ο όρος «επαρκής» θα μπορούσε από μόνος του να πυροδοτήσει τη συζήτηση για την εξέλιξη της ακουστικής περιγραφής, καθώς συνεπάγεται ότι υπάρχει μόνο μια κανονιστική ερμηνεία. Καθώς μια αντίστοιχη ερμηνεία απασχόλησε έντονα τους Udo & Fels (2009, όπ. π. σε Fryer, 2016), έσπευσαν να το αποκάλεσαν χαρακτηριστικά συμβατική ή παραδοσιακή ακουστική περιγραφή, δηλαδή μια συμβατική περιγραφή ήχου, υιοθετώντας μια αντικειμενικότερη, λιγότερο ερμηνευτική προσέγγιση, μεταφέροντας πραγματικές πληροφορίες σχετικά με τα σκηνικά, την ενδυμασία και τις ενέργειες των χαρακτήρων (2009, όπ. π. σε Fryer, 2016). Παρά τις εκκλήσεις για το αντίθετο (Fryer & Freeman, 2014, Ramos, 2015, όπ. π. σε Fryer, 2016), φαίνεται ότι η παραδοσιακή ακουστική περιγραφή στοχεύει ακόμη περισσότερο στην παροχή οπτικών πληροφοριών, παρά στην επικοινωνία της αίσθησης της δράσης που συμβαίνει επί σκηνής (Udo & Fels, 2009, όπ. π. σε Fryer, 2016).

Ο συμβατικός τρόπος λειτουργίας της παραδοσιακής ακουστικής περιγραφής, σε συνδυασμό με την ιδέα και την ανησυχία ότι το είδος αυτό δεν ανταποκρίνεται πλήρως στην καλλιτεχνική διαδικασία, δημιούργησε μια ανάγκη για την εξέλιξή της σε ένα πιο φιλικό προς το κοινό-στόχος είδος. Η ενσωματωμένη ακουστική περιγραφή (Integrated Audio Description) περιλαμβάνει τα αντίθετα χαρακτηριστικά από την παραδοσιακή ακουστική περιγραφή, τα οποία έχουν εξελιχθεί σε ανταπόκριση προς τις αντιληπτές ελλείψεις της παραδοσιακής ακουστικής περιγραφής που προαναφέρθηκαν. Το εξελιγμένο αυτό είδος της ακουστικής περιγραφής σχεδιάζεται από την αρχή της δημιουργικής διαδικασίας με την πλήρη υποστήριξη και συμμετοχή της καλλιτεχνικής ομάδας (Cavallo & Fryer, 2018, όπ. π. σε Fryer, 2016). Αναφερόμενος στον Cavallo, η Fryer (2016) αναφέρει ότι η ενσωματωμένη ακουστική περιγραφή θα πρέπει να θεωρείται λιγότερο ως ένας ουδέτερος τρόπος μεταφοράς του υλικού-πηγή και περισσότερο ως ένα δημιουργικό εργαλείο που στοχεύει στη σύνδεση τόσο του κοινού με τον πρωταγωνιστή και το αντίθετο, όσο και με το καλλιτεχνικό περιεχόμενο του υλικού με έναν θετικό τρόπο (Cavallo, 2015, όπ. π. σε Fryer, 2016).

Από τη μεταφραστική οπτική γωνία, ένας τύπος επιρροής που ασκεί ο μεταφραστής είναι η ικανότητα να αποφασίζει ποιο τμήμα ενός κειμένου πρέπει να τονιστεί. Με την έννοια αυτή, τόσο η παραδοσιακή όσο και η ενσωματωμένη ακουστική περιγραφή επεκτείνουν το υλικό-πηγή,

εμπλουτίζοντάς το με ακουστικές εισαγωγές και απτικές περιηγήσεις (Fortnum & Hall, 2016, όπ. π. σε Fryer, 2016). Αυτές οι νέες προσθήκες στην ακουστική περιγραφή, καθώς και η νέα τάση προς μια πολυτροπική και πολυαισθητηριακή προσέγγιση πρόκειται να μελετηθούν εκτενέστερα παρακάτω, ενώ πιο συγκεκριμένα θα μελετηθεί η εφαρμογή τους στην προς μελέτη ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ, ο Κολοκυθάκης*.

5.1 Πολυτροπική και πολυαισθητηριακή οπτική της ακουστικής περιγραφής

Δεδομένης της ελάχιστης σχετικής βιβλιογραφίας και έρευνας για την πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ακουστική περιγραφή, ως προσθήκη για την ενίσχυση της προσβασιμότητας κατά τη μεταφραστική αυτή τεχνική, θα παρατεθεί παρακάτω βιβλιογραφία σχετική με τη στατική περιγραφή έργων τέχνης, καθώς και την εφαρμογή της πολυαισθητηριακής προσέγγισης σε χώρους μουσείων και στη συνέχεια θα γίνει απόπειρα να συσχετιστεί με την ακουστική περιγραφή στην προς μελέτη ταινία.

Κατά τη Neves (2012), η διαδικασία του να κάνει κανείς καθολικά προσβάσιμη την τέχνη σε τυφλούς χρήστες, απαιτεί την ικανότητα μεταφοράς άμεσων και έμμεσων οπτικών μηνυμάτων μέσω μη-οπτικών μορφών. Η ακουστική περιγραφή θεωρείται συχνά ως ο καταλληλότερος τρόπος παροχής οπτικού υλικού σε άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης. Ωστόσο, μπορεί κάποιος εύκολα να αναρωτηθεί εάν μόνο οι λέξεις αρκούν για τη μεταφορά των λεπτομερειών οποιασδήποτε μορφής τέχνης και να μεταφέρουν επίσης το συναισθηματικό φορτίο που ενδεχομένως να συνεπάγεται από αυτό. Είναι γεγονός ότι ο διάλογος μεταξύ των λέξεων (ακοή) και της αφής, δίνει τη δυνατότητα στους συγκεκριμένους «αναγνώστες» να «δουν» και να αντιληφθούν την τέχνη με τις απτικές μορφές της. Επιπλέον, σε άλλες περιπτώσεις, η πλαισίωση επιπρόσθετων αισθήσεων όπως για παράδειγμα η όσφρηση, μπορεί ενδεχομένως να γεννήσει άλλες μορφές συναισθημάτων και αντίληψης στο εκάστοτε κοινό πρόσληψης. Η πολυαισθητηριακή προσέγγιση μελετά ακριβώς αυτό, δηλαδή την ένταξη περισσότερων αισθήσεων στην ακουστική περιγραφή, προκειμένου να παρέχουν μια ολοκληρωμένη εμπειρία πρόσβασης στο οπτικοακουστικό υλικό και σε οποιαδήποτε μορφής τέχνη στα τυφλά και με προβλήματα όρασης άτομα.

Όπως η αναπηρία αντιμετωπίζεται γενικώς ως πρόβλημα μιας μειονότητας, έτσι και η αφή χρησιμοποιείται συχνά για να καλύψει οπτικά κενά που προκαλούνται από τα προβλήματα όρασης ή την τύφλωση. Ωστόσο, αυτό που σπάνια προσφέρεται κατά την απτική περιήγηση στην περίπτωση της στατικής περιγραφής ενός έργου τέχνης, είναι η δυνατότητα να εξερευνηθούν χαρακτηριστικά τα οποία δεν μπορούν να εκτιμηθούν με ακρίβεια μέσω της όρασης, όπως η θερμοκρασία, το βάρος, η στερεότητα και η λεπτή υφή (Candlin, 2006, όπ. π. σε Eardley et al.,

2016). Με τον ίδιο τρόπο, η χρήση της πολυαισθητηριακής προσέγγισης ως πρόσθετη παροχή προσβασιμότητας κατά την ακουστική περιγραφή μιας ταινίας, παρέχει τη δυνατότητα στον χρήστη να συμμετέχει στην ταινία μέσω της επιστράτευσης της αίσθησης της αφής, ως προσθήκη κατά την ακουστική περιγραφή της ταινίας που πρόκειται να παρακολουθήσει.

Όπως αναφέρεται στο άρθρο της Eardley (2016), ένας ακόμη σημαντικός λόγος για να μεταφερθεί η αφή, καθώς και άλλες αισθητηριακές μέθοδοι έξω από το «εξειδικευμένο» φάσμα της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και να ενσωματωθούν στο κύριο μέρος της εμπειρίας από την επίσκεψη σε ένα μουσείο ή σε καλλιτεχνικά θεάματα είναι απλά ότι η πολυαισθητηριακή επικοινωνία ωφελεί τη μάθηση. Οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν τα οφέλη της πολυαισθητηριακής εκπαίδευσης εδώ και δεκαετίες (e.g. Montessori et al., όπ. π. σε Eardley et al., 2016). Σύμφωνα με έρευνες, ακόμα και αν οι άνθρωποι εστιάζουν σε μια πληροφορία μέσω μόνο μιας αίσθησης, η πολυαισθητηριακή έκθεση ενισχύει την απόδοση τόσο στις λειτουργίες της αντίληψης (e.g. Seitz et al., όπ. π. σε Eardley et al., 2016) όσο και της μνήμης (Lehman & Murray, όπ. π. σε Eardley et al., 2016). Ωστόσο, αυτό που εξέπληξε τους ερευνητές είναι ότι, παρόλο που οι αισθήσεις μας φαίνεται να χρησιμοποιούν ξεχωριστές νευρωνικές οδούς (π.χ. τα μάτια για να δούμε, τα αυτιά για να ακούσουμε, τα χέρια για να αγγίξουμε, κ.ο.κ.), ο εγκέφαλός μας επεξεργάζεται την πληροφορία με πολυαισθητηριακό τρόπο, ακόμα και στις εξαιρετικά πρώιμες περιοχές επεξεργασίας που σχετίζονται με τις αισθήσεις (e.g. Ghazanfar et al., όπ. π. σε Eardley et al., 2016).

Προφανώς, για τους θεατές με προβλήματα όρασης, το όφελος της πολυαισθητηριακής προσέγγισης σε σύγκριση με την αποκλειστικά οπτική παρουσίαση στους χώρους των μουσείων ή της ακουστική περιγραφής αποτελεί μια διαφορά σε μια κλίμακα από το τίποτα στο κάτι. Το ερώτημα είναι πώς προσεγγίζει κανείς αυτή την διαισθητηριακή προσέγγιση κατά τη διασημειωτική μετάφραση, δεδομένου του ευρέος φάσματος της οπτικής έντασης και των αφηγήσεων.

Επιπλέον, ανεξάρτητα από την οπτική αναπηρία, οι επισκέπτες ενδέχεται να θελήσουν να αγγίξουν τα αντικείμενα για πνευματικούς λόγους, ως ένα μέσο επαλήθευσης και κατανόησης της πραγματικής φυσικής υπόστασης του αντικειμένου με έναν τρόπο που η όραση μόνο δεν θα επέτρεπε. Οι συναισθηματικοί λόγοι είναι εξίσου σημαντικοί. Η αφή και γενικώς η απτική επαφή με ένα αντικείμενο διεγείρει τη φαντασία και προσφέρει την αίσθηση μιας στενής, προσωπικής επαφής μεταξύ του ατόμου που το άπτεται και του ίδιου του αντικειμένου σε πρώτο επίπεδο, μεταξύ του δημιουργού ή καλλιτέχνη και του χρήστη ή θεατή σε δεύτερο επίπεδο, τα οποία καταρρίπτουν εμπόδια. Επιπλέον, μια άλλη διάσταση η οποία συχνά αγνοείται είναι η αισθητική ευχαρίστηση που προκαλείται από την εμπειρία του να αγγίζει κανείς όμορφα αντικείμενα (Candlin, 2004; Spence & Gallace, 2008; Reeve, 2006, όπ. π. σε Eardley, et al., 2016).

Βάσει λοιπόν των παραπάνω πληροφοριών, κρίθηκε σκόπιμο να πραγματοποιηθεί μια απόπειρα προσέγγισης της πολυαισθητηριακής προσέγγισης στην προς μελέτη και ακουστική περιγραφή ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*, με τη δημιουργία μιας απτικής αφήγησης και περιήγησης στο αντίγραφο της μαριονέτας του Κολοκυθάκη που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας. Η απτική αφήγηση και περιήγηση αυτή θα εκφωνηθεί αφού ολοκληρωθεί η ακουστική εισαγωγή της ταινίας, που προηγείται της προβολής της. Παρακάτω θα ακολουθήσει περιγραφή της ταινίας κινουμένων σχεδίων, καθώς και των σημαντικών στοιχείων που την απαρτίζουν και την καθιστούν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα προς ακουστική περιγραφή.

6. Η ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*

Η ταινία *Εγώ ο Κολοκυθάκης* απευθύνεται σε μικρούς και μεγάλους και είναι βασισμένη στο μυθιστόρημα « Autobiographie d'une Courgette » του Ζιλ Παρί. Ο Ελβετός σκηνοθέτης Κλοντ Μπαρά με τη βοήθεια των Σελίν Σιαμά, Ζερμανό Ζουλό και Μοργκάν Ναβαρό στο σενάριο, διασκευάζοντας στην πρώτη του μεγάλου μήκους σκηνοθετική απόπειρα, το σχεδόν ομότιτλο μυθιστόρημα, κατασκευάζουν μια ταινία χρησιμοποιώντας την τεχνική του *stop motion*.

Ο Κολοκυθάκης δεν έχει καμία σχέση με το λαχανικό που ενδεχομένως να προϊδεάζει. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο, ευαίσθητο, γενναίο και ξεχωριστό μικρό αγόρι με μπλε μαλλιά, τεράστια ολοστρόγγυλα μάτια με μπλε κύκλους που υπογραμμίζουν την μελαγχολία του και ένα μεγάλο κεφάλι. Η ζωή του Κολοκυθάκη απέχει πολύ από την τυπική ζωή ενός εννιάχρονου αγοριού: χάνει πολύ νωρίς τη μητέρα του και αισθάνεται εξαιρετικά μόνος, όμως σύντομα μεταφέρεται σε ένα οικοτροφείο και η αναπάντεχη συνάντησή του με τα παιδιά του οικοτροφείου, θα τον κάνουν να αντιληφθεί και να εκτιμήσει διαφορετικά την αξία της ζωής.

Οι συμπρωταγωνιστές του Κολοκυθάκη έχουν να διηγηθούν ιστορίες εξίσου σκληρές και δραματικές, ενώ είναι αυτές που θα τους φέρουν κοντά και θα δημιουργήσουν ισχυρούς δεσμούς φιλίας και αγάπης. Ο αμείλικτος και παράλληλα ευαίσθητος Σιμόν, ο γλυκός και αθώος Αχμέντ, ο λιχούδης Ζιζίμπ κι έπειτα η εξαιρετικά εσωστρεφής Αλίς και η πληγωμένη και γλυκιά Μπεά θα κρατήσουν αρχικά παρέα στον Κολοκυθάκη κατά την παραμονή του στο οικοτροφείο. Έπειτα, η ξαφνική άφιξη της Καμίλ στη ζωή των παιδιών, θα αλλάξει σημαντικά την καθημερινότητά τους, στον καθένα για διαφορετικό λόγο, ιδίως όμως για τον Κολοκυθάκη.

Η Ροζί, παιδαγωγός του οικοτροφείου, ο καθηγητής κος Πολ και η σοβαρή διευθύντρια του οικοτροφείου βρίσκονται πολύ κοντά με τα παιδιά. Έχουν δημιουργήσει έναν «μετεωρολογικό πίνακα» ο οποίος επιτρέπει στα παιδιά να μοιράζονται τα συναισθήματά τους, μετακινώντας καθημερινά τον δείκτη από την καταιγίδα και τα σύννεφα, στον λαμπερό ήλιο. Τέλος, η σχέση του

Αστυνόμου Ρειμόντ με τον Κολοκυθάκη, αλλά και με τα παιδιά, θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας.

Η ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα αφιέρωμα στην παιδική κακοποίηση, τη σκληρότητα και την ανάγκη για επιβίωση παρά την ύπαρξη των τραυμάτων, καθώς και μια επιβεβαίωση της ύπαρξης της αθωότητας, των ισχυρών δεσμών φιλίας, του αλτρουισμού και της πραγματικής αγάπης.

Τέλος, η ταινία του Ελβετού Κλοντ Μπαρά *Εγώ ο Κολοκυθάκης*, πέρα από το εξαιρετικά ευαίσθητο και ενδιαφέρον θέμα που πραγματεύεται, αποτελεί μια μοναδική και ιδιαίτερη ταινία κινουμένων σχεδίων, καθώς όπως προαναφέρθηκε έχει γυριστεί με χρήση της τεχνικής του stop-motion: τεχνική animation κατά την οποία ένα αντικείμενο που κινείται από κάποιον άλλον, ωστόσο μοιάζει σαν να κινείται από μόνο του. Για τα γυρίσματα της ταινίας σχεδιάστηκαν ειδικές μαριονέτες, μια για τον κάθε ήρωα, οι οποίες κινούνταν πολύ αργά και φωτογραφίζονταν καρέ-καρέ κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων και στη συνέχεια η γρήγορη εναλλαγή των φωτογραφιών δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι κινούνταν από μόνες τους. Οι εξαιρετικά ευφάνταστες και ρεαλιστικές μαριονέτες λοιπόν, θα φωτίσουν τη σκληρή θεματική της ταινίας, εναλλάσσοντας στιγμές θλίψης και ευφορίας, επιβραβεύοντας το κοινό κάθε ηλικίας με ένα φιλμ σκληρό, ρεαλιστικό και ταυτόχρονα ιδιαίτερα τρυφερό και συγκινητικό.

6.1 Πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*

Στην ενότητα αυτή θα μελετηθεί συνοπτικά η χρήση της πολυαισθητηριακής προσέγγισης στην προς μελέτη ταινία κινουμένων σχεδίων ως πρόσθετη τεχνική στην ακουστική περιγραφή της, ενώ θα προταθούν τρόποι εφαρμογής της και τα θετικά συναισθήματα που θα προσφέρει στο κοινό η χρήση της πολυαισθητηριακής προσέγγισης.

Όπως προαναφέρθηκε, η ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* γυρίστηκε με χρήση της τεχνικής *stop motion*: πρόκειται για μια τεχνική η οποία πρωτοεμφανίστηκε γύρω στα τέλη του 1800 κατά την οποία δημιουργείται η ψευδαίσθηση της «κίνησης» μέσω της φυσικής μεταχείρισης των αντικειμένων, είτε άψυχων είτε έμψυχων. Η διαδικασία πραγματοποιείται μέσω της σταδιακής κίνησης ενός αντικειμένου και έπειτα της φωτογράφισης μεμονωμένων καρέ και εικόνων, οι οποίες στη συνέχεια ενώνονται και δημιουργούν την ψευδαίσθηση της κίνησης. (Nässi, 2014) Ειδικότερα, στην προς μελέτη ταινία, σχεδιάστηκαν μαριονέτες για κάθε χαρακτήρα ξεχωριστά (βλ. Εικόνα 2), οι οποίες στη συνέχεια φωτογραφήθηκαν καρέ-καρέ, αναλόγως με τη σκηνή και τη σκηνογραφία (βλ. Εικόνα 3, 5). Έπειτα, με χρήση επαγγελματικών προγραμμάτων

επεξεργασίας φωτογραφιών και βίντεο (βλ. Εικόνα 4), οι εικόνες ενώθηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνεται η ψευδαίσθηση της κίνησης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

Εικόνα 2 - Μαριονέτες για την ταινία *Εγώ ο Κολοκυθάκης* (Πηγή: https://www.iamag.co/making-of-ma-vie-de-courgette/)

Εικόνα 3 - Σκηνοθεσία μακέτας και προετοιμασία τελευταίας σκηνής της ταινίας *Εγώ ο Κολοκυθάκης* (Πηγή: http://swissanimation.ch/de/news/submit-your-project-to-cartoon-movie-2016/)

Εικόνα 4 - Η μαριονέτα του Κολοκυθάκη και τα χαρακτηριστικά από τις διαφορετικές εκφράσεις του (βλέφαρα, χείλη) (Πηγή: http://swissanimation.ch/de/news/submit-your-project-to-cartoon-movie-2016/)

Εικόνα 5 - προετοιμασία-σκηνοθεσία σκηνής της ταινίας (Πηγή: http://archives.festivalfilmeduc.net/IMG/pdf/FFEdossier_Ma_vie_de_courgette_La_mule.pdf)

Εικόνα 6 - προετοιμασία-σκηνοθεσία σκηνής της ταινίας (Πηγή: http://archives.festivalfilmeduc.net/IMG/pdf/FFEdossier_Ma_vie_de_courgette_La_mule.pdf)

Ο λόγος που καθιστά την ταινία κινουμένων σχεδίων του Κλοντ Μπαρά εξαιρετικά ενδιαφέρουσα τόσο για να περιγραφεί ακουστικά, όσο και για να επιστρατευθεί η πολυαισθητηριακή προσέγγιση είναι ότι πραγματεύεται εξαιρετικά ενδιαφέροντα, διαχρονικά και ευαίσθητα ζητήματα με τρόπο διασκεδαστικό και συνάμα αθώο και δραματικό. Η χρήση της πολυαισθητηριακής προσέγγισης δίνει την ευκαιρία στο κοινό να ταυτιστεί συναισθηματικά με τους ήρωες, τόσο μέσω της επιστράτευσης πολλαπλών συναισθημάτων και των αισθήσεων, αλλά και να μεταφέρει ισχυρά μηνύματα στο κοινό για την παιδική κακοποίηση, τους ισχυρούς δεσμούς της φιλίας, του αλτρουισμού και της πραγματικής αγάπης, ανεξαρτήτως διαφορετικότητας.

Μέσω της πολυαισθητηριακής προσέγγισης θα κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον του κοινού, αφού θα γεννηθεί ένα συναίσθημα «αναπάντεχου» με τη χρήση της μαριονέτας και της απτικής περιήγησης κατά την ακουστική εισαγωγή, πριν την προβολή της ταινίας, ενώ επιπλέον της επιπρόσθετης τεχνικής για την προαγωγή της προσβασιμότητας στα οπτικοακουστικά μέσα, θα δοθεί στο κοινό η ευκαιρία εκμάθησης-αναβίωσης της κινηματογραφικής τεχνικής του *stop motion*.

6.2 Η ακουστική περιγραφή και η πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην πράξη

Στην ενότητα αυτή, θα αναφερθούν εν τάχει τα βήματα που ακολουθήθηκαν κατά την ακουστική περιγραφή, καθώς και την ενσωμάτωση της πολυαισθητηριακής προσέγγισης στην ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*. Επιπλέον, θα παρατεθούν το σενάριο της ακουστικής περιγραφής, η ακουστική εισαγωγή, καθώς και το κείμενο της θεωρητικής απτικής περιήγησης, όπως αυτά συντάχθηκαν κατά το πρακτικό κομμάτι της παρούσας Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, για την προς μελέτη και περιγραφή ταινία.

Όσον αφορά την ακουστική περιγραφή, κατά τη Μιχαλοπούλου (n.d.), υπάρχουν τρεις ουσιαστικές αποφάσεις που θα πρέπει ο δημιουργός της ακουστικής περιγραφής να πάρει κατά τη διάρκεια της δημιουργίας του σεναρίου: ***τι*** να περιγράψει, ***πότε*** και ***πώς***. Πρακτικά, αυτά είναι και τα τρία βήματα που ακολουθήθηκαν για τη δημιουργία της ακουστικής περιγραφής.

Έτσι, έχοντας κατά νου τα ανωτέρω, πραγματοποιήθηκε «βαθιά ανάγνωση της ταινίας» με προβολή της τρεις φορές, η πρώτη ως απλός θεατής, η δεύτερη με κλειστά τα μάτια και η τρίτη προσπαθώντας να πραγματοποιηθεί ιεράρχηση των στοιχείων, λεκτικών ή μη που συγκεντρώθηκαν κατά τη δεύτερη προβολή. Έπειτα, πραγματοποιήθηκε μια υποτυπώδης συγγραφή του σεναρίου της ακουστικής περιγραφής, σημειώνοντας παράλληλα τους χρόνους για την εκφώνηση της κάθε πρότασης. Στη συνέχεια, με μια απλή ανάγνωση του σεναρίου πάνω στους εκτιμώμενους χρόνους εκφώνησης, πραγματοποιήθηκαν πολλές αλλαγές, κυρίως λόγω χρονικών περιορισμών και γρήγορων εναλλαγών των σκηνών, καθώς και σύμπτυξη ή και διαγραφή στοιχείων του προς εκφώνηση σεναρίου.

Η κάθε πρόταση ηχογραφήθηκε ξεχωριστά μέσω κινητού τηλεφώνου, προς ευκολία διαχείρισης κατά την ενσωμάτωση των ηχογραφήσεων στο αρχείο της ταινίας, ενώ για την επίτευξη του τελικού αποτελέσματος έγινε χρήση του προγράμματος επεξεργασίας οπτικοακουστικού υλικού *Adobe Premiere Pro CC 2018.*

Τέλος, αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία ηχογράφησης και ενσωμάτωσης των αρχείων στο παραπάνω πρόγραμμα, συγγράφηκε και ηχογραφήθηκε μια ακουστική εισαγωγή ξεχωριστά, συμπεριλαμβάνοντας εισαγωγικά στοιχεία σχετικά με την ταινία και επιμέρους στοιχεία τα οποία δεν μπόρεσαν να περιγραφούν κατά τη διάρκειά της.

6.2.1 Σενάριο ακουστικής περιγραφής

Ως προς τη συγγραφή του σεναρίου της ακουστικής περιγραφής έγινε προσπάθεια να ακολουθηθούν οι βασικοί κανόνες για την ακουστική περιγραφή, τόσο ως προς τους χαρακτήρες που εμφανίζονται στην ταινία, όσο και στη δράση αυτή καθαυτή. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε μια σύντομη εξωτερική περιγραφή των χαρακτήρων (φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά, περιβολή, ηλικιακά χαρακτηριστικά, εκφράσεις προσώπου και γλώσσα σώματος) κατευθυνόμενη από το γενικό στο ειδικό, ενώ για τη δράση τηρήθηκε ο συχνά αναφερόμενος ως «Πρωταρχικός κανόνας της Ακουστικής Περιγραφής», ήτοι «Περιέγραψε αυτό που βλέπεις» ή “W.Y.S.I.W.Y.S.: What You See Is What You Say”. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ενσωμάτωση κατευθυντήριων πληροφοριών και δεικτών κατεύθυνσης, προς καλύτερη οργάνωση των πληροφοριών από τους χρήστες, καθώς και αναφορές σε σκηνοθετικές τεχνικές. Τέλος, ως προς τη γραμματική έγινε κυρίως χρήση απλού ενεστώτα και ενεργητικής φωνής, ως προς τη σύνταξη χρησιμοποιήθηκαν απλές προτάσεις, παρατακτικά συνδεδεμένες και αποφεύχθηκε η χρήση των δευτερευουσών προτάσεων.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (1 από 11)

0:00:30 – 0:00:38
Στο πλάνο εμφανίζονται παιδικά σκίτσα ζωγραφισμένα στον τοίχο. Αναπαριστούν υπερήρωες χρωματισμένους με κηρομπογιές και έντονα, ζωντανά χρώματα. Δίπλα τους, υπάρχουν αρκετά σκίτσα που αναπαριστούν ζώα, όπως κότες, γαλοπούλες, γουρουνάκια…

00:00:42 – 00:00:54
Το πλάνο εστιάζει σε 4 χρωματιστές ξυλομπογιές, ενώ στη συνέχεια το χέρι ενός παιδιού αφήνει την μία και να διαλέγει μια άλλη ξυλομπογιά.
Στην κορυφή του πλάνου αχνοφαίνεται μια χάρτινη κατασκευή σε σχήμα ρόμβου. Μοιάζει με έναν χρωματιστό χαρταετό.

00:00:59 – 00:01:29
Το πλάνο μεγαλώνει και πλέον εμφανίζεται ένα παιδί, μέσα σε ένα ακατάστατο και ελαφρώς σκοτεινό δωμάτιο. Στο δωμάτιο υπάρχουν πολλά κουτάκια μπύρας διασκορπισμένα, περισσότερα από τα οποία είναι χρωματισμένα. Δεν υπάρχουν έπιπλα ή κουρτίνες, παρά μόνο βιβλία στοιβαγμένα στο πάτωμα και μια μικρή λευκή καρέκλα, που πάνω της βρίσκονται ακόμα 2 κουτάκια μπύρας. Οι τοίχοι του δωματίου είναι γεμάτοι ζωγραφιές. Το μικρό παιδί που βρίσκεται στο δωμάτιο έχει μεγάλα κόκκινα αυτιά και μπλε μαλλιά. Είναι γονατισμένο στο ξύλινο πάτωμα του δωματίου και χρωματίζει την χάρτινη κατασκευή του, στην άκρη της οποίας κρέμεται ένα κίτρινο σκοινί. Το όνομά του είναι Κολοκυθάκης.

00:01:33 – 00:01:59
Ο Κολοκυθάκης διαλέγει μια μπλε ξυλομπογιά, κι αφού σχεδιάζει ένα χαμόγελο στο πρόσωπο του υπερήρωα που αναπαρίσταται πάνω στον χαρταετό του, τον αφήνει κάτω και με μια κίνησή του, σηκώνεται από το πάτωμα. Πλησιάζει τη λευκή καρέκλα και πιάνοντας την άκρη του σκοινιού που κρέμεται από τον χαρταετό του, τη δένει στο πόδι της. Στη συνέχεια, κρατώντας τον χαρταετό του, πλησιάζει προς το παράθυρο. Χαμογελαστός, τον αφήνει να υψωθεί στον καταγάλανο, ηλιόλουστο ουρανό.

00:02:03 – 00:02:27
Το πλάνο τώρα μας μεταφέρει σε έναν άλλο σκοτεινό χώρο. Στα αριστερά υψώνεται μια ξύλινη σκάλα, ενώ στο κέντρο, μια μισάνοιχτη πόρτα χωρίζει ένα δωμάτιο. Ο Κολοκυθάκης βρίσκει ακόμη ένα κουτάκι μπύρας πεταμένο στο πάτωμα και το μαζεύει. Δίπλα στο κουτάκι, υπάρχει μια πόρτα. Είναι ένα ακατάστατο δωμάτιο, με κουτάκια μπύρας, ρούχα και τσάντες να βρίσκονται στο πάτωμα. Ο Κολοκυθάκης, με ένα απογοητευμένο και θλιμμένο ύφος, συνεχίζει να μαζεύει τα κουτάκια μπύρας ένα-ένα.

00:02:35 – 00:02:44
Πάνω σε ένα ράφι, μια σπασμένη κορνίζα. Στα αριστερά, μια γυναίκα που κρατάει ένα μωρό στην αγκαλιά της και πλάι της, πιθανώς ένας άντρας, του οποίου το πρόσωπο έχει κοπεί.

00:02:45 – 00:02:50
Ο Κολοκυθάκης επιστρέφει στο σκοτεινό χολ και πλησιάζει προς την μισάνοιχτη πόρτα. Αχνοφαίνεται η πλάτη μιας πολυθρόνας στην οποία κάθεται κάποιος.

00:02:59 – 00:03:03
Αφού κοντοστέκεται, ο Κολοκυθάκης, πιάνει το κουτάκι που του έπεσε και ανεβαίνει τρέχοντας την ξύλινη σκάλα.

00:03:04 – 00:03:09
Το πλάνο εστιάζει σε μια μεσήλικη, απεριποίητη γυναίκα με κόκκινη μύτη και μεγάλα μάτια, σαν του Κολοκυθάκη.

00:03:11 – 00:03:17
Κάθεται στην πολυθρόνα που βρίσκεται μπροστά στην τηλεόραση και πίνει μπύρα. Με μια κίνηση της, πετάει το κουτάκι που κρατά στην τηλεόραση.

00:03:19 – 00:03:30
Μεταφερόμαστε πάλι στο δωμάτιο του Κολοκυθάκη, ο οποίος τώρα προσπαθεί να στοιβάξει τα κουτάκια μπύρας που έχει μαζέψει και καλύπτουν όλο το πάτωμα του μικρού δωματίου του. Το δωμάτιό του βρίσκεται στο πατάρι και η πόρτα του δωματίου του μοιάζει με μια ξύλινη καταπακτή.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (2 από 11)

00:03:34 – 00:03:56
Έξω, ο καιρός έχει αγριέψει και τα σύννεφα που έχουν συσσωρευτεί στον ουρανό είναι τόσο μαύρα που προμηνύουν την καταιγίδα που σύντομα πρόκειται να ξεσπάσει.
Εν τω μεταξύ ο Κολοκυθάκης έχει σχεδόν ολοκληρώσει την κατασκευή του με τον πύργο από τα κουτάκια μπύρας και καθώς δεν φτάνει, στοιβάζει βιβλία πάνω στην καρέκλα και πατά πάνω σε αυτά, ώστε να φτάσει στην κορυφή. Ο Κολοκυθάκης χάνει την ισορροπία του και πέφτει από την καρέκλα. Μαζί γκρεμίζεται και η κατασκευή του και όλα τα κουτάκια πέφτουν από την καταπακτή και σκορπίζονται στο χολ του σπιτιού.

00:04:30 – 00:04:38
Ο Κολοκυθάκης πανικόβλητος κατεβάζει την πόρτα της καταπακτής μόλις βλέπει το κεφάλι της μητέρας του να ξεπροβάλει, κι έπειτα κάθεται στον τοίχο του δωματίου του, κρύβοντας τα μάτια του.

00:04:42 – 00:05:02
Αφού δεν ακούει τίποτα, πλησιάζει προς την καταπακτή, ανοίγει την ξύλινη πόρτα, κοιτάζει και την ξανακλείνει. Με τρομαγμένο ύφος, ξανακάθεται στον τοίχο κοιτάζοντας το κενό. Ο ισχυρός κεραυνός οδηγεί τον χαρταετό του στα πόδια του και ο Κολοκυθάκης στεναχωρημένος, τον στριμώχνει στην αγκαλιά του.

00:05:20 – 00:05:28
Η καταιγίδα έξω δυναμώνει και καθώς το πλάνο απομακρύνεται, η μπαλκονόπορτα του δωματίου του Κολοκυθάκη είναι ανοιχτή, κι εκείνος μένει ακίνητος, στο ίδιο σημείο.

00:05:40
ΕΓΩ Ο ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΗΣ

00:05:45 – 00:05:54
Το πλάνο μας μεταφέρει σε ένα αστυνομικό τμήμα. Ο Κολοκυθάκης κάθεται σε μια ψηλή, στριφογυριστή καρέκλα, αγκαλιά με τον χαρταετό του. Στο πάτωμα, μπροστά από το γραφείο, βρίσκεται η τσάντα του.

00:06:25 – 00:06:28
Ο Κολοκυθάκης δίνει τον χαρταετό του στον αστυνομικό.

00:06:36 – 00:06:38
Στο πίσω μέρος του χαρταετού είναι ζωγραφισμένη μια κότα.

00:07:11 – 00:07:20
Στο πλάνο εμφανίζεται ένα αυτοκίνητο. Ο Αστυνόμος Ριμόν, οδηγεί και ο Κολοκυθάκης καθισμένος στο πίσω κάθισμα, κοιτάζει θλιμμένος το κενό.

00:07:27 – 00:07:34
Ο Κολοκυθάκης κοιτάζει προβληματισμένος, κι έπειτα αφήνει τον χαρταετό του να υψωθεί έξω από το παράθυρο του αυτοκινήτου.

00:07:40 – 00:07:50
Ο Αστυνόμος Ριμόν, πατάει το γκάζι και βάζει στην οροφή του αυτοκινήτου την αστυνομική σειρήνα. Καθώς το αμάξι αυξάνει ταχύτητα, ο χαρταετός υψώνεται περισσότερο στον ουρανό και ο Κολοκυθάκης χαμογελά.

00:07:52 – 00:08:11
Στο πλάνο εμφανίζεται ένα μεγάλο διώροφο κτίριο με πολλά παράθυρα, πράσινα παραθυρόφυλλα και μια μεγάλη αυλή με πολύ πράσινο. Στα αριστερά του κτιρίου, βρίσκεται ένα κίτρινο σχολικό λεωφορείο. Το αμάξι του Αστυνόμου Ριμόν, μπαίνει στην αυλή του κτιρίου και ξαφνικά πολλά κεφάλια παιδιών, πλησιάζουν στο παράθυρο με την απορία και την αγωνία να είναι ζωγραφισμένες στα πρόσωπά τους.

00:08:17 – 00:08:25
Ο Αστυνόμος βγαίνει από το αμάξι και ανοίγει την πόρτα του Κολοκυθάκη. Τους πλησιάζει μια κυρία με μεγάλα γυαλιά.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (3 από 11)

00:08:51 – 00:08:53
Ο Κολοκυθάκης κοιτάζοντας φοβισμένος, κατεβαίνει από το αμάξι.

00:09:20 – 00:09:24
Ο Κολοκυθάκης κοιτάζει θλιμμένος τον Αστυνόμο που μπαίνει στο αμάξι του.

00:09:26 – 00:09:34
Τα κεφάλια τον παιδιών κοιτάζουν ακόμη καρφωμένα τον Κολοκυθάκη. Δίπλα στην κυρία με τα μεγάλα γυαλιά, στέκεται μια νεαρή γυναίκα με κόκκινα μαλλιά. Το όνομά της είναι Ροζί.

00:09:40 – 00:09:45
Βρισκόμαστε στο εσωτερικό του οικοτροφείου και η Ροζί γράφει το όνομα του Κολοκυθάκη στην ταμπέλα που βρίσκεται έξω από την ντουλάπα του.

00:09:56 – 00:09:59
Ο Κολοκυθάκης γνέφει καταφατικά με θλιμμένο ύφος.

00:10:08 – 00:10:16
Ο Κολοκυθάκης ανοίγει την τσάντα του και τακτοποιεί στο συρτάρι που βρίσκεται κάτω από το κρεβάτι του τον χαρταετό του και ένα κουτάκι μπύρας.

00:10:25 – 00:10:34
Το κλείνει και κάθεται στην άκρη του στρωμένου κρεβατιού. Γύρω του, στο δωμάτιο υπάρχουν κι άλλα κρεβάτια. Προβληματισμένος, κοιτάζει τον χώρο γύρω του και αναστενάζει.

00:10:36
Το πλάνο μας μεταφέρει σε μια τάξη.

00:11:20 – 00:11:28
Ο συμμαθητές του τον κοιτούν περίεργα. Πηγαίνει στο βάθος και κάθεται δίπλα στον Σιμόν, ο οποίος του τραβά την καρέκλα και πέφτει.

00:11:38 – 00:11:45
Μεταφερόμαστε στο εστιατόριο του οικοτροφείου όπου κάθονται όλοι οι συμμαθητές του Κολοκυθάκη και τρώνε πατάτες τηγανιτές.

00:11:47 – 00:11:55
Όλοι κοιτάζουν περίεργα τον Κολοκυθάκη και τρώει μόνο η Αλίς, η κοπέλα που κάθεται δίπλα του. Ξαφνικά μπαίνει μέσα ο Σιμόν και αρχίζει να πειράζει τα παιδιά.

00:12:00 – 00:12:04
Ο Σιμόν βάζει την πατάτα στη μύτη της Μπεά.

00:12:05 – 00:12:08
Σπρώχνει τη Αλίς που τρώει για να καθίσει δίπλα στον Κολοκυθάκη.

00:12:46 – 00:12:51
Αρπάζει το πιρούνι της Αλίς και της το πετάει μακριά. Όλοι τον κοιτάζουν έντρομοι, ενώ ο Κολοκυθάκης αποχωρεί…

00:13:01 – 00:13:04
Ο Σιμόν, συνεχίζει να τρώει ατάραχος

00:13:08 – 00:13:18
Το πλάνο μας μεταφέρει πίσω στο δωμάτιο, όπου ο Κολοκυθάκης είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι του με καρφωμένα τα μάτια του στο ταβάνι. Πριν προλάβει να μπει στο δωμάτιο η Ροζί, τυλίγεται κάτω από τα σκεπάσματά του και κάνει πως κοιμάται.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (4 από 11)

00:13:56 – 00:13:59
Η Ροζί δίνει από ένα φιλί σε όλα τα παιδιά.

00:14:12 – 00:14:18
Ο Σιμόν στρέφει τον φακό προς το μέρος του κρεβατιού του Κολοκυθάκη και τον αναβοσβήνει.

00:14:32 – 00:14:36
Ο Σιμόν αναβοσβήνει συνεχώς τον φακό στο πρόσωπο του Κολοκυθάκη, ενώ εκείνος προσπαθεί να κρυφτεί κάτω από τα σκεπάσματα.

00:14:42 – 00:14:47
Έχει αρχίσει να χαράζει και έξω από το παράθυρο του δωματίου των παιδιών υψώνεται ο χαρταετός του Κολοκυθάκη.

00:14:49 – 00:15:06
Το πλάνο εστιάζει στον Κολοκυθάκη ο οποίος μόλις ανοίγει τα μάτια του. Δίπλα του, το συρτάρι με τα πράγματά του είναι ανοιχτό και άδειο. Μόλις το συνειδητοποιεί, τρέχει έξω και βρίσκει τον Σιμόν να κρατά τον χαρταετό του. Ο Κολοκυθάκης είναι έξαλλος, ενώ η διευθύντρια παρακολουθεί τον τσακωμό μέσα από το παράθυρο του γραφείου της.

00:15:38 – 00:15:41
Το πλάνο μεταφέρεται στο γραφείο της διευθύντριας, όπου βρίσκονται ο Κολοκυθάκης με τον Σιμόν.

00:16:22 – 00:16:28
Ο Κολοκυθάκης βγαίνει από το γραφείο της διευθύντριας κρατώντας το χτυπημένο χέρι του, από τον τσακωμό του με τον Σιμόν.

00:16:34
Ο Σιμόν φωνάζει τον Κολοκυθάκη.

00:16:42 – 00:16:47
Μεταφερόμαστε στο προαύλιο, όπου βρίσκονται όλα τα παιδιά και παίζουν. Ο Σιμόν με τον Κολοκυθάκη, κάθονται πίσω από τον κορμό ενός δέντρου.

00:18:34 – 00:18:38
Ο Σιμόν πετάει μια πέτρα στο κλαδί ενός δέντρου όπου υπάρχει μια φωλιά πουλιών.

00:18:43 – 00:18:52
Μεταφερόμαστε πίσω στο δωμάτιο των παιδιών. Ο Κολοκυθάκης είναι γονατιστός στο πάτωμα και ζωγραφίζει. Γύρω του σκορπισμένες, βρίσκονται οι ζωγραφιές του. Ακολουθεί αφήγηση του Κολοκυθάκη και αναπαράσταση της καθημερινότητάς τους στο οικοτροφείο μέσα από τα σκίτσα του.

00:19:45 – 00:19:49
Ο Ζιζίμπ έκανε εμετό και ο καθηγητής τον συνοδεύει στο γιατρό.

00:20:03 – 00:20:08
Ο Κολοκυθάκης, δείχνοντας τα σκίτσα του, αφηγούνταν την καθημερινότητά του στον Αστυνόμο, ενώ κάθονται σε ένα παγκάκι, έξω από το οικοτροφείο.

00:20:27 – 00:20:30
Ο Αχμέντ ρίχνει από ψηλά μια νερόφουσκα στο κεφάλι του Αστυνόμου.

00:20:38 – 00:20:43
Ένα αμάξι σταματά μπροστά τους και κατεβαίνει μια κυρία. Η Μπεά βγαίνει στα σκαλιά της εισόδου.

00:20:48 – 00:20:53
Στο πίσω κάθισμα κάθεται ένα κορίτσι που στρέφει το βλέμμα της προς τον Κολοκυθάκη. Τα παιδιά κοιτάζονται για αρκετή ώρα.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (5 από 11)

00:20:55
Η γυναίκα την τραβά από το αυτοκίνητο.

00:21:06
Τα παιδιά ξαναβρέχουν τον Αστυνόμο.

00:21:10 – 00:21:20
Στο πλάνο εμφανίζεται μισάνοιχτη η πόρτα του δωματίου των παιδιών και το κορίτσι που κάθεται στην άκρη του κρεβατιού. Ο Κολοκυθάκης την πλησιάζει, ενώ όταν ακούνε φωνές, τρέχουν και κρύβονται μέσα στη ντουλάπα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

00:00:02 – 00:00:08
Η γυναίκα που έφερε το κορίτσι στο οικοτροφείο, μπαίνει στο δωμάτιο με τη διευθύντρια κρατώντας ένα δώρο. Το ακουμπά πάνω στο κρεβάτι.

00:00:12 – 00:00:16
Ο Κολοκυθάκης είναι ακόμη κρυμμένος με το κορίτσι στην ντουλάπα, ενώ εκείνη του κρατάει το στόμα κλειστό για να μην τους ακούσουν.

00:00:26 – 00:00:30
Το πλάνο μας μεταφέρει στην τραπεζαρία του οικοτροφείου, όπου βρίσκονται όλα τα παιδιά μαζί και γευματίζουν. Η Καμίλ κάθεται δίπλα στον Κολοκυθάκη.

00:01:06-00:01:12
Η Αλίς αναστατωμένη χτυπάει το πιρούνι της στο πιάτο και η Καμίλ της ακουμπά ευγενικά το χέρι. Με μια κίνησή της, η Καμίλ παίρνει τα μαλλιά της Αλίς που καλύπτουν το μισό πρόσωπό της και έπειτα της χαμογελά.

00:01:22
Ο Σιμόν αποχωρεί νευριασμένος.

00:01:27 – 00:01:34
Το πλάνο μεταφέρεται στο δωμάτιο των αγοριών κι εστιάζει στον Κολοκυθάκη, ο οποίος βρίσκεται κάτω από τα σκεπάσματα, αλλά δεν έχει κοιμηθεί ακόμη. Στο πρόσωπό του είναι χαραγμένο ένα χαμόγελο και το βλέμμα του μοιάζει χαμένο.

00:02:53 – 00:02:55
Ο Σιμόν κρατώντας έναν φακό, βγαίνει από το δωμάτιο. Ο Κολοκυθάκης τον ακολουθεί.

00:03:08 – 00:03:11
Το πλάνο εστιάζει σε ένα γραφείο, πάνω στο οποίο βρίσκονται τα γυαλιά της διευθύντριας.

00:03:14 – 00:03:18
Ο Σιμόν δίνει στον Κολοκυθάκη να κρατάει τον φακό και ανοίγει ένα συρτάρι με πολλούς φακέλους.

00:04:06 – 00:04:09
Ο Κολοκυθάκης κρατά τον φάκελό της. Υπάρχει η φωτογραφία και τα στοιχεία της Καμίλ.

00:04:19 – 00:04:25
Το πλάνο μας μεταφέρει στην αυλή του οικοτροφείου, κι έπειτα στο χολ πριν την έξοδο με τον μετεωρολογικό πίνακα. Εκεί, βρίσκεται η Καμίλ. Κάθεται στον πάγκο και δένει τα παπούτσια της.

00:04:32 – 00:04:34
Μετακινεί τον δείκτη του πίνακα στον ήλιο, κι έπειτα βγαίνει στο προαύλιο.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (6 από 11)

00:04:39 – 00:04:48
Έξω, η Ροζί και ο Πωλ φορτώνουν στο λεωφορείο τους σάκους των παιδιών, ενώ όλα τα παιδιά βρίσκονται μέσα στο λεωφορείο καθισμένα, ανυπομονώντας να ξεκινήσουν. Μόλις κλείνουν το πορτμπαγκάζ του λεοφωρείου, αγκαλιάζονται και φιλιούνται.

00:05:10
Ο Κολοκυθάκης τους διορθώνει.

00:05:43 – 00:05:48
Ο Κολοκυθάκης έχει καθίσει δίπλα στην Καμίλ η οποία έχει αποκοιμηθεί. Την κοιτάζει σκεπτικός και πλησιάζει το χέρι του στο δικό της.

00:05:57 – 00:06:00
Ο Σιμόν ξαφνικά αρπάζει το κουτάκι της μπύρας του Κολοκυθάκη. Η Καμίλ του το αρπάζει κι επιστρέφουν στις θέσεις τους.

00:06:02
Η Καμίλ του δίνει πίσω το κουτάκι του χαμογελαστή.

00:06:05– 00:06:09
Το πλάνο απομακρύνεται και εμφανές πλέον είναι το λεωφορείο καθώς σκαρφαλώνει τις κατάλευκες χιονισμένες βουνοκορφές που περικλείουν τον δρόμο.

00:06:17
Τώρα στο πλάνο εμφανίζονται τα παιδία στην αυλή ενός σαλέ. Κάθονται σε ξύλινους πάγκους

00:06:33 – 00:06:35
Ο Αχμέντ πλησιάζει ένα κορίτσι που πίνει αναψυκτικό και φορά μεγάλα γυαλιά σκι.

00:09:40 – 00:09:45
Ο Αχμέντ απομακρύνεται λυπημένος και το κορίτσι σκουντά κρυφά τα γυαλιά της προς το μέρος του.

00:07:19 – 00:07:24
Σε άλλο πλάνο, τα παιδιά απολαμβάνουν το χιόνι. Φτιάχνουν χιονάνθρωπους, κάνουν έλκηθρο, παίζουν χιονοπόλεμο.

00:08:08 – 00:08:18
Το πλάνο τώρα εστιάζει σε ένα μικρό παιδί που πέφτει από τα σκι του. Μια γοητευτική κυρία το σηκώνει και του δίνει ένα φιλί στο μέτωπο. Τα παιδιά έχουν μαζευτεί το ένα δίπλα στο άλλο και κοιτάζουν επίμονα, γεμάτα περιέργεια και με ανάμεικτα συναισθήματα την κυρία με το παιδί. Επικρατεί μια βουβή θλίψη.

00:08:22 – 00:08:31
Το πλάνο απομακρύνεται και εστιάζει σε ένα μικρό ξύλινο σπιτάκι μέσα στο οποίο αναβοσβήνουν πολύχρωμα, δυνατά φώτα. Μέσα βρίσκονται ο Πωλ, η Ροζί και όλα τα παιδιά και χορεύουν στους ρυθμούς της μουσικής που επιλέγει ο Πωλ. Όλοι μοιάζουν χαρούμενοι.

00:09:26 – 00:09:35
Το πλάνο τώρα μεταφέρεται στο σκοτεινό δωμάτιο των παιδιών που διανυκτερεύουν στο χειμερινό θέρετρο. Στο δωμάτιο υπάρχουν 2 κουκέτες. Ο Κολοκυθάκης και η Καμίλ κοιμούνται στο πάνω μέρος των κρεβατιών και βρίσκονται ο ένας απέναντι από τον άλλον.

00:10:08 – 00:10:12
Ο Κολοκυθάκης και η Καμίλ βγαίνουν έξω και πλησιάζουν τις όχθες μιας παγωμένης λίμνης.

00:10:36 – 00:10:43
Ο Κολοκυθάκης δίνει στην Καμίλ ένα καραβάκι που έφτιαξε από το κουτάκι της μπύρας του. Με τη βοήθεια μιας πέτρας, σπάνε ένα μικρό μέρος του πάγου από τη λίμνη και βάζουν τη βαρκούλα στο παγωμένο νερό.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (7 από 11)

00:10:50
Η Καμίλ με ένα της άλμα, βυθίζεται ξαπλωμένη ανάσκελα στο χιόνι.

00:11:21
Ο Κολοκυθάκης ξαπλώνει επίσης, πλάι στην Καμίλ.

00:11:50 – 00:11:55
Το πλάνο επικεντρώνεται στο ολόγιομο φεγγάρι που περιβάλλεται από πυκνά σύννεφα και μικροσκοπικά λαμπερά αστέρια.

00:11:58 – 00:12:03
Το πλάνο επιστρέφει στο δωμάτιο, όπου ο Σιμόν έχει ξυπνήσει και παίζει με τον φακό του. Ο Κολοκυθάκης και η Καμίλ επιστρέφουν και αδειάζουν το χιόνι που έχουν βάλει στις τσάντες τους.

00:12:35 – 00:12:57
Ο δρόμος της επιστροφής έχει ξεκινήσει. Όλα τα παιδιά μέσα στο λεωφορείο έχουν αποκοιμηθεί, εκτός από τον Κολοκυθάκη, ο οποίος απολαμβάνει την χιονισμένη διαδρομή. Δίπλα του κάθεται η Καμίλ η οποία έχει επίσης αποκοιμηθεί. Την πλησιάζει και της δίνει ένα φιλί στο μάγουλο. Φέρνει ξανά το χέρι του σιγά-σιγά κοντά στο δικό της. Η Καμίλ, κρατάει στα 2 της χέρια το δώρο του Κολοκυθάκη. Ακολουθεί αφήγηση του Κολοκυθάκη στον Αστυνόμο. Του έχει στείλει γράμμα, καθώς και πολλές ζωγραφιές που αναπαριστούν την καθημερινότητά του.

00:13:40 – 00:13:45
Το πλάνο επιστρέφει στο προαύλιο του οικοτροφείου. Η Καμίλ είναι καθισμένη στον κορμό του δέντρου και διαβάζει ένα βιβλίο του Κάφκα, ενώ δίπλα της, η Αλίς χοροπηδάει.

00:14:15 – 00:14:18
Ένα αμάξι ακούγεται να καταφτάνει στην αυλή. Έχει έρθει η θεία της Καμίλ.

00:14:35 – 00:14:40
Η Καμίλ ανεβαίνει τρέχοντας τις σκάλες και πηγαίνει στο δωμάτιό της. Ο Σιμόν είναι κρυμμένος κάτω από τη σκάλα που βρίσκεται δίπλα από το γραφείο της διευθύντριας και κοιτάζει επίμονα έναν φάκελο που κρατά στα χέρια του.

00:14:42 – 00:14:44
Ο Αχμέντ και ο Ζιζίμπ κρέμονται από τη σκάλα.

00:14:56
Ο Σιμόν δίνει το γράμμα στον Αχμέντ κι αυτός το ανοίγει.

00:15:13 – 00:15:20
Ο Σιμόν απογοητευμένος παίρνει το mp3. Η θεία της Καμίλ βγαίνει από το γραφείο της διευθύντριας και τα 3 παιδιά την κοιτάζουν κρυμμένα πίσω από τις χαραμάδες της ξύλινης σκάλας.

00:16:00 – 00:16:07
Τα αγόρια πηγαίνουν να ειδοποιήσουν τον Κολοκυθάκη, ο οποίος ζωγραφίζει. Εκείνος, τρέχει να την βρει. Μπαίνει στο δωμάτιό της και δεν τη βλέπει πουθενά. Πλησιάζει τη μισάνοιχτη ντουλάπα και κάθεται από έξω.

00:16:41
Με μια αποφασιστική χειρονομία, ο Κολοκυθάκης ανοίγει τη μισάνοιχτη ντουλάπα. Μέσα βρίσκεται η Καμίλ.

00:16:47 – 00:16:51
Έξω είναι μια ηλιόλουστη μέρα και ένα ακόμη αυτοκίνητο καταφτάνει στο οικοτροφείο. Είναι ο Αστυνόμος που ήρθε να πάρει τον Κολοκυθάκη.

00:17:09 – 00:17:19
Ο Κολοκυθάκης σφυρίζει στον Σιμόν και τον Ζιζίμπ και εκείνη κουβαλούν τον βαρύ σάκο του Κολοκυθάκη. Επάνω, από το παράθυρο του δωματίου, στέκεται ο Αχμέντ, ο οποίος πετάει νερόφουσκες στον Αστυνόμο. Τα αγόρια φορτώνουν τον σάκο στο αμάξι του Αστυνόμου.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (8 από 11)

00:17:22
Ο Κολοκυθάκης έχει μπει μέσα στο αμάξι κι έχει καθίσει στη θέση του συνοδηγού.

00:17:37 – 00:17:42
Ο Κολοκυθάκης και ο Αστυνομικός έχουν πλέον απομακρυνθεί από το οικοτροφείο. Το άγχος και η αμηχανία είναι χαραγμένα στο πρόσωπο του Κολοκυθάκη.

00:18:25 – 00:18:33
Η Καμίλ είχε κρυφτεί στον σάκο του Κολοκυθάκη. Ο Αστυνόμος βγάζει το τηλέφωνό του και καλεί τη διευθύντρια του οικοτροφείου, η οποία είναι αρκετά αναστατωμένη.

00:18:45
Μόλις φτάνουν σε ένα φανάρι, ο Κολοκυθάκης ξαφνικά αναστατώνεται.

00:19:03
Ο Κολοκυθάκης γνέφει καταφατικά.

00:19:07 – 00:19:11
Η πόρτα του σπιτιού του είναι καλυμμένη από κίτρινες απαγορευτικές ταινίες. Ο Κολοκυθάκης ανοίγει την πόρτα και μπαίνουν μέσα στο σπίτι.

00:19:26 – 00:19:32
Κοντοστέκεται στη μισάνοιχτη πόρτα του σαλονιού όπου πλέον αχνοφαίνεται η άδεια πολυθρόνα στην οποία καθόταν πάντα η μητέρα του. Στα αριστερά του βρίσκεται η ξύλινη σκάλα που οδηγούσε στο δωμάτιό του.

00:19:36 – 00:19:40
Η Καμίλ δείχνει στον Κολοκυθάκη κάτι χρωματιστά σημάδια ζωγραφισμένα πάνω στο δοκάρι της σκάλας.

00:19:58 – 00:20:04
Το πλάνο μεταφέρεται σε ένα Λούνα Παρκ. Η Καμίλ, ο Κολοκυθάκης κι ο Αστυνόμος έχουν ανέβει πάνω σε ένα τρενάκι τρόμου. Δεξιά κι αριστερά τους ξεπετάγονται συνεχώς φαντάσματα και σκελετοί.

00:20:21 – 00:20:28
Σε άλλο πλάνο, οι 3 τους έχουν επισκεφθεί έναν πάγκο σκοποβολής όπου για να κερδίσεις ένα λούτρινο παιχνίδι, πρέπει να πετύχεις όλα τα μπαλόνια απέναντι στον τοίχο.

00:21:11 – 00:21:33
Το πλάνο μεταφέρεται πίσω στο οικοτροφείο, όπου η θεία της Καμίλ βρίσκεται πάλι στο γραφείο της διευθύντριας. Εκεί βρίσκεται και η Ρόζι.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

00:00:14 – 00:00:17
Η θεία της Καμίλ αποχωρεί. Ο Σιμόν την σταματά στη σκάλα και της δίνει τη βαρκούλα που χάρισε ο Κολοκυθάκης στην Καμίλ.

00:00:36
Ο Σιμόν πανηγυρίζει.

00:00:38 – 00:00:43
Το πλάνο μας μεταφέρει στην είσοδο του σπιτιού του Αστυνόμου. Στη ραφιέρα δεξιά υπάρχει μια κορνίζα.

00:01:00 – 00:01:04
Τα παιδιά κι ο Αστυνόμος ανεβαίνουν στον πάνω όροφο του σπιτιού. Το πλάνο μας μεταφέρει σε ένα μεγάλο, φωτεινό δωμάτιο που μέσα έχει ένα κρεβάτι και πολλές γλάστρες με φυτά.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (9 από 11)

00:01:15
Ο Κολοκυθάκης έχει καθίσει πάνω στο κρεβάτι

00:01:24 – 00:01:30
Το πλάνο μας μεταφέρει στην αυλή του σπιτιού του Αστυνόμου, όπου υπάρχει ένα μεγάλο δέντρο. Πάνω στο δέντρο βρίσκεται κρεμασμένη μια κούνια. Η Καμίλ κάθεται πάνω στην κούνια, ενώ ο Κολοκυθάκης την σπρώχνει.

00:02:00 – 00:02:06
Το ύφος του Κολοκυθάκη ξαφνικά σοβαρεύει. Η Καμίλ κλείνει τα μάτια της και πλησιάζει τον Κολοκυθάκη για να τον φιλήσει.

00:02:35 – 00:02:48
Η θεία της Καμίλ ήρθε στο σπίτι και άρπαξε την Καμίλ. Ο Κολοκυθάκης προσπαθώντας με κάθε τρόπο να την κρατήσει, έχει μείνει πλέον σαστισμένος στην κούνια, όπου προηγουμένως καθόταν η Καμίλ. Ο Αστυνόμος του ακουμπά τον ώμο και ο Κολοκυθάκης βουρκώνει. Το πλάνο απομακρύνεται και στη γέφυρα πίσω από το σπίτι του Αστυνόμου, περνά ένα τρένο.

00:02:58 – 00:03:05
Το πλάνο μας μεταφέρει στην τραπεζαρία του οικοτροφείου. Όλα τα παιδιά είναι καθισμένα γύρω από το τραπέζι, ενώ το γεύμα έχει σερβιριστεί. Κανένα από τα παιδιά δεν τρώει και είναι όλα αμίλητα και στεναχωρημένα. Μαζί τους είναι και ο Κολοκυθάκης.

00:03:23
Η Ρόζι μπήκε στην τραπεζαρία.

00:03:36 – 00:03:43
Ο Ζιζίμπ μόλις ακούει ότι η Καμίλ θα επιστρέψει, χώνει όσες περισσότερες πατάτες μπορεί στο στόμα του. Μετά, αφού ακούει για το δικαστή, τις αφήνει κάτω. Η Αλίς, απογοητευμένη κατεβάζει την φράντζα της πάλι για να καλύψει το πρόσωπό της.

00:03:44
Ακολουθεί αφήγηση του Κολοκυθάκη.

00:04:17
Το βλέμμα της Καμίλ πέφτει πάνω στη βαρκούλα που της χάρισε ο Κολοκυθάκης

00:04:25
Σαστισμένη, βρίσκει το mp3 του Σιμόν. Το ενεργοποιεί και βάζει τα ακουστικά στα αυτιά της.

00:04:49 – 00:04:55
Το πλάνο μας επιστρέφει στο οικοτροφείο. Η Καμίλ με τη θεία της έχουν φτάσει για το ραντεβού τους με τον δικαστή και τη διευθύντρια.

00:05:06 – 00:05:14
Όλα τα παιδιά έχουν βγει στο προαύλιο για να καλωσορίσουν την Καμίλ, όμως η θεία της την τραβά με μανία. Η Καμίλ σηκώνει ψηλά τη βαρκούλα του Κολοκυθάκη, δείχνοντας την χαμογελώντας στα παιδιά.

00:06:13 – 00:06:17
Η Καμίλ ηχογραφούσε τη θεία της με το mp3 του Σιμόν. Η θεία της, έξαλλη αποχωρεί από το γραφείο.

00:06:20 – 00:06:27
Έχει αρχίσει να σουρουπώνει και το πλάνο μας μεταφέρει στην αυλή του οικοτροφείου όπου βρίσκονται όλα τα παιδιά μασκαρεμένα, μαζί με τη διευθύντρια, τον Αστυνόμο, το Δικαστή και τη Ροζί.

00:06:50
Στο πλάνο εμφανίζεται ο Πωλ, ντυμένος άνθρωπος των σπηλαίων.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (10 από 11)

00:07:04 – 00:07:08
Το πλάνο μεταφέρεται στην έξοδο του οικοτροφείου, όπου ο Αστυνόμος έχει μπει στο αμάξι του κι ετοιμάζεται να φύγει. Ο Κολοκυθάκης, μασκαρεμένος υπερήρωας και φορώντας μια μάσκα και μια μεγάλη μαύρη κάπα, στέκεται έξω από το αμάξι.

00:08:00 – 00:08:06
Στο πλάνο τώρα εμφανίζεται ο Σιμόν, ο οποίος κρυφάκουγε τη συζήτηση κρυμμένος πίσω από έναν τοίχο.

00:08:10 – 00:08:17
Επιστρέφοντας στο πάρτι των παιδιών, το πλάνο εστιάζει στον Σιμόν, ο οποίος κάθεται στεναχωρημένος ανάμεσα στην Καμίλ και τον Κολοκυθάκη. Η Καμίλ, κάνει μια πρόποση.

00:08:49 – 00:08:58
Ο Σιμόν πετάει το σκούφο που του χάρισε ο Αστυνόμος και αποχωρεί. Το πλάνο μεταφέρεται στο δωμάτιο των αγοριών όπου ο Σιμόν ακούει δυνατά μουσική από το mp3 του σε μια γωνιά στο κρεβάτι του. Ο Κολοκυθάκης πήγε να τον βρει.

00:09:30 – 00:09:34
Ο Σιμόν νευριασμένος, με μια κίνησή του πετάει κάτω τον Κολοκυθάκη. Δεν τον χτυπά, απλά τον κοιτάζει.

00:10:08
Ο Κολοκυθάκης αγκαλιάζει τον Σιμόν.

00:10:13 – 00:10:17
Έχει πλέον ξημερώσει και το πλάνο μεταφέρεται στο προαύλιο του οικοτροφείου στην εξωτερική σκάλα. Ο Αστυνόμος προσπαθεί να βγάλει μια αναμνηστική ομαδική φωτογραφία των παιδιών.

00:10:44 – 00:10:54
Στο πλάνο βρίσκονται ο Αστυνόμος, ο Κολοκυθάκης και η Καμίλ. Ο Αστυνόμος φορτώνει το αμάξι με τα πράγματα των παιδιών. Τα υπόλοιπα παιδιά κάθονται στη σκάλα και περιμένουν να τους αποχαιρετήσουν. Η Αλίς τρέχει στην αγκαλιά της Καμίλ κι εκείνη παίρνει όπως πάντα τα μαλλιά της από το πρόσωπό της και χαμογελούν.

00:11:06 – 00:11:11
Ο Κολοκυθάκης κολλάει 5 με όλα τα παιδιά και με τη διευθύντρια του οικοτροφείου η οποία γελά. Ο Σιμόν είναι φανερά στεναχωρημένος.

00:11:36 – 00:11:40
Τα παιδιά έχουν βγει στο δρόμο και κοντοστέκονται παρόλο που το αμάξι του Αστυνόμου έχει απομακρυνθεί εντελώς από τον ορίζοντα.

00:11:52 – 00:12:03
Ο Σιμόν προσπαθεί να κάνει τα παιδιά να ξεχαστούν. Μένει πίσω τελευταίος και εξαιρετικά λυπημένος κλείνει την καγκελόπορτα του οικοτροφείου. Με βηματισμό αργό που μοιάζει δίχως νόημα, κατευθύνεται προς το εσωτερικό του οικοτροφείου.

00:12:11 – 00:12:17
Το πλάνο μεταφέρεται στο σπίτι του Αστυνόμου, ο οποίος με έναν μαρκαδόρο σημειώνει στον τοίχο το ύψος των παιδιών τραβώντας μια γραμμή και γράφοντας δίπλα το όνομά τους. Μόλις τελειώσει, τα δείχνει στα παιδιά.

00:12:26 – 00:12:32
Ο Αστυνόμος ξεναγεί τα παιδιά στα δωμάτια που τους έχει ετοιμάσει. Ο Κολοκυθάκης, σαστίζει μόλις βλέπει το φωτεινό, πανέμορφο και στολισμένο με φυτά δωμάτιό του. Με μια κίνησή του, αγκαλιάζει το χέρι του Αστυνόμου.

00:12:37 – 00:12:41
Προχωρούν στο δωμάτιο της Καμίλ. Η Καμίλ ενθουσιασμένη μπαίνει μέσα στο δωμάτιό της και κοντοστέκεται μπροστά στο παράθυρο.

ΣΕΝΑΡΙΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ (11 από 11)

00:13:10
Ο Αστυνόμος βουρκώνει.

00:13:19 – 00:13:22
Ακολουθεί αφήγηση του γράμματος του Κολοκυθάκη με αναπαράσταση της καθημερινότητάς τους μέσω σκίτσων. Ο Σιμόν κρυμμένος κάτω από τη σκάλα, τα διαβάζει χαμογελαστός.

00:13:45
Μετακινεί τον δείκτη του πίνακα από την καταιγίδα στον ήλιο και βγαίνει στο προαύλιο.

00:13:52 – 00:13:55
Όλα τα παιδιά είναι καθισμένα γύρω από ένα καρότσι. Μέσα σε αυτό βρίσκεται το μωρό της Ροζί και του Πολ.

00:14:42
Στο πλάνο εμφανίζεται ο χαρταετός του Κολοκυθάκη να κυματίζει στον δειλινό, συννεφιασμένο ουρανό. Στο πίσω μέρος του χαρταετού βρίσκεται κολλημένη η ομαδική φωτογραφία των παιδιών στην εξωτερική σκάλα του οικοτροφείου, όπως την είχε βγάλει ο Αστυνόμος.

(Τίτλοι τέλους)

Ήταν μια ταινία του Claude Barras, με σεναριογράφο την Céline Sciamma και βοηθούς στη συγγραφή του σεναρίου τους Claude Barras, Morgan Navarro, Germano Zullo. Εμπνευσμένη από το μυθιστόρημα του Gilles Paris «Αυτοβιογραφία ενός Κολοκυθιού» με την πρωτότυπη μουσική της Sophie Hunger και με υπεύθυνη του κάστινγκ και των ηθοποιών την Marie-Eve Hildbrand

6.2.2 Η ακουστική εισαγωγή

Όσον αφορά την ακουστική εισαγωγή, κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί μετά τη συγγραφή του σεναρίου προκειμένου να υπάρχει καλύτερη εικόνα των πληροφοριών που παρατίθενται κατά τη διάρκεια της ταινίας ή αντίστοιχα να εντοπιστούν διάφορα κενά ή ελλείψεις οι οποίες ενδεχομένως να παραξένευαν το κοινό-στόχος. Έτσι, στην ακουστική εισαγωγή παρατέθηκαν στοιχεία για τους συντελεστές, καθώς και τις βραβεύσεις της ταινίας, έγινε παρουσίαση των χαρακτήρων της ταινίας με επιγραμματική αναφορά των κύριων χαρακτηριστικών τους (π.χ. […]Ο αμείλικτος και παράλληλα ευαίσθητος Σιμόν, ο γλυκός και αθώος Αχμέντ, ο λιχούδης Ζιζίμπ κι έπειτα η εξαιρετικά εσωστρεφής Αλίς και η πληγωμένη και γλυκιά Μπεά […]), καθώς και μια μικρή περίληψη του τί πρόκειται να παρακολουθήσει το κοινό, πάντα χωρίς να μαρτυρούνται σημαντικές για την εξέλιξη της πλοκής πληροφορίες.

Επιπλέον, γίνεται επεξήγηση πληροφοριών της ταινίας οι οποίες δεν θα μπορούσαν αλλιώς να γίνουν αντιληπτές από τους μη-βλέποντες, καθώς δεδομένου του χρονικού περιορισμού που τίθεται κατά την ακουστική περιγραφή –περιγραφή και χρήση μόνο των φυσικών κενών της ταινίας, όπως αναφέρθηκε παραπάνω– πολλές σημειολογικές και σημασιολογικές έννοιες διακυβεύονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο μετεωρολογικός πίνακας που έχει σχεδιαστεί από το οικοτροφείο. Τα παιδιά μετακινώντας τους δείκτες στον μετεωρολογικό πίνακα τους δίνεται η ευκαιρία να μοιράζονται τα συναισθήματά τους. Ο μετεωρολογικός πίνακας έχει τοποθετηθεί στο χολ πριν την έξοδο για το προαύλιο του οικοτροφείου και χωρίζεται σε επτά στήλες –μια για το κάθε παιδί και στην κορυφή της κάθε στήλης αναγράφεται το όνομα κάθε παιδιού– και τέσσερις καιρικές εναλλαγές –λιακάδα, συννεφιά, βροχή και καταιγίδα–, έτσι ώστε το κάθε παιδί μετακινώντας τον δείκτη του μετεωρολογικού πίνακα να επικοινωνεί την ψυχολογική του κατάσταση, όπως ευτυχία, ανησυχία, θλίψη ή θυμός αντίστοιχα (βλ. Εικόνα 7). Καθώς λοιπόν ήταν αδύνατο να συμπτυχθούν όλες αυτές οι πληροφορίες σχετικά με τον μετεωρολογικό πίνακα στη σκηνή όπου εμφανιζόταν, κρίθηκε αναγκαίο να γίνει σχετική αναφορά και επεξήγηση και να συμπεριληφθεί στην ακουστική εισαγωγή η οποία θα εκφωνηθεί πριν την προβολή και την ακουστική περιγραφή της ταινίας.

Εικόνα 7 – μετεωρολογικός πίνακας (Πηγή: http://archives.festivalfilmeduc.net/IMG/pdf/FFEdossier_Ma_vie_de_courgette_La_mule.pdf)

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πολυσυζητημένη και πολυβραβευμένη ταινία κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης* έχει προταθεί μεταξύ άλλων για Oscar και για τη Χρυσή Σφαίρα το 2018 στην κατηγορία καλύτερου animation. Επιπλέον κατέχει πολλά βραβεία και υποψηφιότητες καλύτερης ταινίας κινουμένων σχεδίων και καλύτερης προσαρμογής σε Ευρώπη και Αμερική (όπως Ευρωπαϊκό Βραβείο Νεανικού Κοινού (2017), Βραβείο Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου (2016), επίσημη συμμετοχή στο διαγωνιστικό του 2016 των Βραβείων LUX και στο Δεκαπενθήμερο Σκηνοθετών (Quinzaine des Réalisateurs) στις Κάννες, το 2017. Η ταινία *Εγώ ο Κολοκυθάκης* απευθύνεται σε μικρούς και μεγάλους και είναι βασισμένη στο μυθιστόρημα « Autobiographie d'une Courgette » του Ζιλ Παρί. Διασκευάζοντας, στην πρώτη του μεγάλου μήκους σκηνοθετική απόπειρα, το σχεδόν ομότιτλο μυθιστόρημα, ο Κλοντ Μπαρά, με τη βοήθεια των Σελίν Σιαμά, Ζερμανό Ζουλό και Μοργκάν Ναβαρό στο σενάριο, ο Ελβετός σκηνοθέτης χρησιμοποιώντας την τεχνική του stop motion καταθέτει έναν σπαρακτικό φόρο τιμής σε όλα εκείνα τα παιδιά με τσακισμένα φτερά, εξυμνώντας ταυτόχρονα με απαράμιλλη εκφραστικότητα, τη θεραπευτική ικανότητα της φιλίας και της αλληλεγγύης.

Ο Κολοκυθάκης δεν έχει καμία σχέση με το λαχανικό που ενδεχομένως να προϊδεάζει. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο, ευαίσθητο, γενναίο και ξεχωριστό μικρό αγόρι με μπλε μαλλιά, τεράστια ολοστρόγγυλα μάτια και μεγάλο κεφάλι. Η ζωή του Κολοκυθάκη απέχει πολύ από την τυπική ζωή ενός εννιάχρονου αγοριού: χάνει πολύ νωρίς τη μητέρα του και αισθάνεται εξαιρετικά μόνος, όμως σύντομα μεταφέρεται σε ένα οικοτροφείο και η αναπάντεχη συνάντησή του με τα παιδιά του οικοτροφείου, θα τον κάνουν να αντιληφθεί και να εκτιμήσει διαφορετικά την αξία της ζωής.

Οι συμπρωταγωνιστές του Κολοκυθάκη έχουν να διηγηθούν ιστορίες εξίσου σκληρές και δραματικές, ενώ είναι αυτές που θα τους φέρουν κοντά και θα δημιουργήσουν ισχυρούς δεσμούς φιλίας και αγάπης. Ο αμείλικτος και παράλληλα ευαίσθητος Σιμόν, ο γλυκός και αθώος Αχμέντ, ο λιχούδης Ζιζίμπ κι έπειτα η εξαιρετικά εσωστρεφής Αλίς και η πληγωμένη και γλυκιά Μπεά θα κρατήσουν αρχικά παρέα στον Κολοκυθάκη κατά την παραμονή του στο οικοτροφείο. Έπειτα, η ξαφνική άφιξη της Καμίλ στη ζωή των παιδιών, θα αλλάξει σημαντικά την καθημερινότητά τους, στον καθένα για διαφορετικό λόγο, ιδίως όμως για τον Κολοκυθάκη.

Η Ροζί, παιδαγωγός του οικοτροφείου, ο καθηγητής κος Πολ και η σοβαρή διευθύντρια του οικοτροφείου βρίσκονται πολύ κοντά με τα παιδιά. Έχει κατασκευαστεί ένας μετεωρολογικός πίνακας, τοποθετημένος στο χολ πριν την έξοδο για το προαύλιο του οικοτροφείου. Ο πίνακας χωρίζεται σε επτά στήλες –μια για το κάθε παιδί– στην κορυφή της οποίας αναγράφεται το όνομα του κάθε παιδιού και τέσσερις καιρικές εναλλαγές –λιακάδα, συννεφιά, βροχή και καταιγίδα–, έτσι ώστε το κάθε παιδί μετακινώντας τον δείκτη του μετεωρολογικού πίνακα να μπορεί να μοιράζεται με έναν εξαιρετικά εύστοχο τρόπο την ψυχολογική του κατάσταση και τα συναισθήματά του, όπως ευτυχία, ανησυχία, θλίψη ή θυμός αντίστοιχα. Τέλος, η σχέση του Αστυνόμου Ρειμόντ με τον Κολοκυθάκη, αλλά και με τα παιδιά, θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας.

Η ταινία κινουμένων σχεδίων «Εγώ ο Κολοκυθάκης» αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα αφιέρωμα στην παιδική κακοποίηση, τη σκληρότητα και την ανάγκη για επιβίωση παρά την ύπαρξη των τραυμάτων, καθώς και μια επιβεβαίωση της ύπαρξης της αθωότητας, των ισχυρών δεσμών φιλίας, του αλτρουισμού και της πραγματικής αγάπης.

Τέλος, η ταινία του Ελβετού Κλοντ Μπαρά «Εγώ ο Κολοκυθάκης», πέρα από το εξαιρετικά ευαίσθητο και ενδιαφέρον θέμα που πραγματεύεται, αποτελεί μια μοναδική και ιδιαίτερη ταινία κινουμένων σχεδίων, καθώς έχει γυριστεί με χρήση της τεχνικής του stop-motion: τεχνική animation κατά την οποία ένα αντικείμενο που κινείται από κάποιον άλλον, ωστόσο μοιάζει σαν να κινείται από μόνο του. Για τα γυρίσματα της ταινίας σχεδιάστηκαν ειδικές μαριονέτες, μια για τον κάθε ήρωα, οι οποίες κινούνταν πολύ αργά και φωτογραφίζονταν καρέ-καρέ κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων και στη συνέχεια η γρήγορη εναλλαγή των φωτογραφιών δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι κινούνταν από μόνες τους. Οι εξαιρετικά ευφάνταστες και ρεαλιστικές μαριονέτες λοιπόν, θα φωτίσουν τη σκληρή θεματική της ταινίας, εναλλάσσοντας στιγμές θλίψης και ευφορίας, κι επιβραβεύοντας το κοινό κάθε ηλικίας με ένα φιλμ σκληρό, ρεαλιστικό και ταυτόχρονα ιδιαίτερα τρυφερό και συγκινητικό.

6.2.3 Η απτική περιήγηση ως εφαρμογή της πολυαισθητηριακής προσέγγισης

Όπως προαναφέρθηκε, η χρήση και εφαρμογή της πολυαισθητηριακής προσέγγισης πραγματοποιήθηκε με ενσωμάτωση μιας απτικής περιήγησης, ως επιπρόσθετο κομμάτι της ακουστικής εισαγωγής. Μετά την παράθεση των παραπάνω στοιχείων στην ακουστική εισαγωγή και έχοντας ως σημείο αναφοράς ότι το κοινό θα κρατά στα χέρια του ένα αντίγραφο της μαριονέτας του Κολοκυθάκη που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας κινουμένων σχεδίων, θα ακολουθήσει απτική περιήγηση ως τεχνική εντασσόμενη στην πολυαισθητηριακή προσέγγιση, καθώς και ως ένα επιπλέον βοήθημα πρόσβασης στο οπτικοακουστικό υλικό. Για την συγγραφή της απτικής περιήγησης, ακολουθήθηκαν οι οδηγίες για την ακουστική περιγραφή του ADLAB (Remael, A. et al., 2011-2014) και οι οποίες συνοψίζονται ως εξής:

Περιγράφοντας την «όραση» μέσω της αφής – η περίπτωση των τρισδιάστατων αντικειμένων

- Ξεκάθαρη περιγραφή του προς αφή αντικειμένου: πρωτότυπο έκθεμα, αντίγραφο, κ.ο.κ.
- Παρουσίαση του αντικειμένου με μερικά στοιχεία (ταυτότητα, ημερομηνία, προέλευση)
- Επισήμανση της μοναδικότητας του αντικειμένου
- «Τοποθέτηση» του ατόμου απέναντι στο προς αφή αντικείμενο, ώστε να μπορέσει να πραγματοποιηθεί η απτική περιήγηση κατά τη διάρκεια της παράλληλης αφήγησης και διευκρίνηση του σημείου στο οποίο θα πρέπει τα χέρια να τοποθετηθούν, προτού ξεκινήσει η κανονική περιγραφή
- Αν είναι δυνατή, προτιμητέα είναι η πρόσκληση του κοινού, ώστε να αποκτήσει μια γενική εντύπωση και εικόνα του συνόλου του προς αφή αντικειμένου, πραγματοποιώντας παράλληλα αναφορές στο μέγεθος, στη μορφή και στη συνολική όψη
- Απτική καθοδήγηση του κοινού μέσω μιας συστηματικής και λογικής περιήγησης του προς αφή αντικειμένου, ενώ παράλληλα δίνοντας έμφαση σε σχήματα, μορφές και υφές
- Περιγραφή ενδιαφερόντων χαρακτηριστικών και επισήμανση σημαντικών λεπτομερειών
- Συσχετισμός του προς αφή αντικειμένου με την πραγματικότητα και υποστασιοποίησή του, αναφέροντας τον τρόπο με τον οποίο αυτό χρησιμοποιήθηκε.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τα παραπάνω και ενσωματώνοντας την απτική περιήγηση στην ακουστική εισαγωγή ως επιπρόσθετο βοήθημα για την ευκολότερη πρόσβαση τόσο στο οπτικοακουστικό υλικό, όσο και στις τέχνες και τον πολιτισμό από άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης, συντάχθηκε μια θεωρητική, απτική περιήγηση στο αντίγραφο της μαριονέτας του ήρωα της προς ακουστική περιγραφή ταινίας, όπως αυτή ακολουθεί.

ΑΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ – ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το αντικείμενο που βρίσκεται μπροστά σας είναι μια τρισδιάστατη μαριονέτα. Αφού κάνετε ένα βήμα μπροστά, μπορείτε να την αγγίξετε. Πρόκειται για αντίγραφο της μαριονέτας του ήρωα της ταινίας κινουμένων σχεδίων που περιγράφεται ακουστικά. Ο Κολοκυθάκης, η μαριονέτα του ήρωα που πλέον αγγίζετε, είναι ένα εννιάχρονο αγόρι και ξεκινώντας την περιήγηση από την κορυφή της μαριονέτας, έχει μπλε μαλλιά, ένα μεγάλο στρογγυλό κεφάλι και στο κέντρο δύο ολοστρόγγυλα μεγάλα μάτια με μπλε κύκλους να τα περιβάλλουν, που υπογραμμίζουν την μελαγχολία του. Κατευθυνόμενοι προς τα κάτω, μπορείτε να αντιληφθείτε τη μικρή, χαρακτηριστική κόκκινη μύτη του, ενώ αγγίζοντας δεξιά και αριστερά από το κεφάλι, τα πεταχτά, μικρά κόκκινα αυτιά του. Αφήνοντας τα αυτιά και προχωρώντας παράλληλα με τον κορμό, μπορείτε να αγγίξετε τα ασυνήθιστα λεπτά και μακριά συγκριτικά με το ύψος χέρια του Κολοκυθάκη. Τέλος, επιστρέφοντας προς το κέντρο και αγγίζοντας τον κορμό του, αντιληπτή γίνεται η σκούρα πράσινη, λινή, κοντομάνικη μπλούζα του, η οποία στο κέντρο στολίζεται με ένα κόκκινο αστέρι. Ολοκληρώνοντας την περιήγηση προς τα κάτω, μπορείτε να συνεχίσετε αγγίζοντας το φαρδύ σκουρόχρωμο παντελόνι του και τα μαύρα, με λευκά κορδόνια αθλητικά του παπούτσια. Η μαριονέτα στην οποία μόλις περιηγηθήκατε χρησιμοποιήθηκε κατά τα γυρίσματα της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*, στην οποία έγινε χρήση της κινηματογραφικής τεχνικής stop motion. Κατά την τεχνική αυτή, οι μαριονέτες κινούνταν από κάποιον άλλον, ωστόσο δίνουν την εντύπωση ότι κινούνται από μόνες τους. Για τα γυρίσματα της ταινίας σχεδιάστηκαν αντίστοιχες μαριονέτες, μια για κάθε χαρακτήρα, οι οποίες κινούνταν πολύ αργά και φωτογραφίζονταν καρέ-καρέ κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων και στη συνέχεια η γρήγορη εναλλαγή των φωτογραφιών δημιούργησε την ψευδαίσθηση της φυσικής κίνησης.

7. Επίλογος

Κατά τη συγγραφή της παρούσας Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και κατά τη διαδικασία της ακουστικής περιγραφής της ταινίας κινουμένων σχεδίων *Εγώ ο Κολοκυθάκης*, κατέστη σαφές πως η πρακτική ή «Βοηθητική Τεχνολογία» αυτή έχει ως στόχο να ενισχύσει και όχι να αντικαταστήσει την ικανότητα παρατήρησης των χρηστών της. Ωστόσο, λόγω περιορισμένου χρονικού πλαισίου δεν πραγματοποιήθηκε έρευνα πρόσληψης σε κοινό-στόχος, ενώ μια προβολή και επιπρόσθετη σχετική έρευνα πρόκειται να πραγματοποιηθεί στο άμεσο μέλλον.

Αυτό που είναι σίγουρο, είναι πως κατά τη διαδικασία της ακουστικής περιγραφής δεν υπάρχει σωστό και λάθος, αλλά μόνο καλύτερο ή χειρότερο ενώ αυτό είναι πάντα υποκειμενικό, κυρίως λόγω της αργής, αλλά σταθερής ανάπτυξής της. Το βάρος έπειτα, πέφτει στον περιγραφέα ή συγγραφέα του προς εκφώνηση σεναρίου, ο οποίος πρέπει να έχει κατά νου πως οφείλει να περιγράψει ό,τι είναι απαραίτητο και όχι απαραιτήτως να περιγράψει και με όπλο του τις λέξεις, να γίνει τα «μάτια» του χρήστη της Ακουστικής Περιγραφής. Άλλωστε, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στο παράρτημα οδηγιών του Βασιλικού Εθνικού Ινστιτούτου Τυφλών “A picture is worth 1000 words? Maybe. But the audio describer might say that a few well-chosen words can conjure vivid and lasting images”. (RNIB, 2010: 68)

Όσο για την ένταξη της πολυαισθητηριακής προσέγγισης στη διαδικασία της ακουστικής περιγραφής ως επιπρόσθετη τεχνική για τη βελτίωση της πρόσβασης στο οπτικοακουστικό υλικό από άτομα τυφλά και με προβλήματα όρασης, παρότι αποτελεί μόνο μια θεωρητική ακόμη προσέγγιση, αποτελεί μια εξαιρετική τροφή για σκέψη και περαιτέρω έρευνα και πρακτική, η οποία πραγματικά θα μπορούσε να προσφέρει κάτι ακόμη παραπάνω σε αυτή την ενδιαφέρουσα και συχνά αποκαλούμενη «αλτρουιστική» πρακτική που αποτελεί η ακουστική περιγραφή. Αδιαμφισβήτητα, η εμπειρία που χαρίζει τόσο η ακουστική περιγραφή, όσο και η πολυαισθητηριακή προσέγγιση προσθέτουν κάτι εξαιρετικά πολύτιμο, όχι μόνο στο πολιτιστικό τοπίο, αλλά και στην κοινωνία σαν οντότητα. Επιπλέον αποδεικνύουν πως μπορεί κάθε άτομο, ανεξαρτήτως αναπηρίας ή ιδιαιτερότητας να μοιράζεται τον κόσμο του χωρίς να απομειώνονται ή να περιορίζονται οι εμπειρίες κανενός.

Συμπερασματικά και προς εξαγωγή μιας γενικότερης ιδέας από την θεωρητική και πρακτική διαδικασία που πραγματοποιήθηκε κατά τη συγγραφή της παρούσας Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, θα αναφερθεί πως αυτή αποτέλεσε ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον μάθημα στην ψυχολογία της όρασης και μια μύηση στην πρακτική του να εκφέρεται λιγότερος λόγος, αλλά παράλληλα να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην ακοή, καθώς ο λόγος από μόνος είναι πολύ σημαντικότερος από τις λέξεις αυτές καθαυτές. Τέλος, παραθέτοντας το συμπέρασμα της Fryer (2016) “If AD is altruistic, I have been the beneficiary” μπορεί να καλύψει πλήρως και να

περιγράψει επακριβώς το απαράμιλλο αυτό συναίσθημα της πληρότητας που παρείχε η έρευνα αυτή.

8. Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Batusic, M., Φράγκου, Α., Πατραγκού, Α., Ζωντανός, Κ., Τσιμπόγλου, Φ., Διομήδη, Ε., Καραχλάνη, Δ., Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών του Έργου ACCELERATE. (2001). *Ανάπτυξη Υπηρεσιών Βιβλιοθήκης προς τα άτομα με προβλήματα όρασης: οδηγός για ελληνικές βιβλιοθήκες*, Πρόγραμμα Leonardo da Vinci, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, EL/99/1/068244/PI/I.1.1.E/CONT (βλ. http://195.251.214.184/wwwlib2/images/pdf/amea/egxeiridiogr.pdf)
- Ελληνική Εταιρεία Προστασία Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.). (n.d.). (βλ. http://www.autismgreece.gr/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1).
- Μιχαλοπούλου, Κ. (n.d.). *Μαθαίνοντας Ακουστική Περιγραφή.*
- Πρακτικά Ημερίδας Εργασίας *Οπτικοακουστική Μετάφραση και πρόσβαση ατόμων με αναπηρία*, (2.12.2016). Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και Γραφείο Αθηνών της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (βλ. https://ec.europa.eu/greece/sites/greece/files/20161202_conclusions_workshop_audiovisual_translation.pdf)
- Σωσώνη, Β. (2014). *Από την πρώτη Talkie στη Μηχανική Μετάφραση: Η Οπτικοακουστική Μετάφραση και η Συμπόρευσή της με την Εξέλιξη της Τεχνολογίας*
- Σωσώνη, Β., Καραντζή, Ι. (2016). *Η Οπτικοακουστική Μετάφραση και η προσβασιμότητα στο οπτικοακουστικό υλικό ατόμων με αναπηρία: Υποτιτλισμός για Κωφούς και Βαρήκοους και Ακουστική Περιγραφή* (βλ. http://blog.peempip.gr/audiovisual-translation/).

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Chaume, F. (2013). *The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies.* Translation Spaces.
- Díaz Cintas, J., Orero, P., Remael, A. (2007). *Media for All: Subtitling for the Deaf, Audio Description, and Sign Language*. Editions Rodopi B.V., Amsterdam/New York.
- Coordination Unit on Tourism of the German Federation of the Blind and Partially Sighted. (2011). *Guidelines to ensure accessibility to museums and exhibitions for the blind and partially sighted.*
- Eardley, A.F., Mineiro, C., Neves, J. and Ride, P. (2016). *Redefining Access: Embracing multimodality, memorability and shared experience in Museums.* University of Westminster (βλ.

https://westminsterresearch.westminster.ac.uk/download/bb89f385096c8e324cb9357079cd69145e0c3bd0be019cf8c980c450188b758d/174417/eardley-et-al-Curator-final-revised-2.pdf)

- Fryer, L. (2016). *An Introduction to Audio Description. A practical guide,* Routledge
- Gottlieb, H. (1992). Subtitling - A New University Discipline. στο *Teaching Translation and Interpreting: Training, Talent and Experience. Papers from the First Language International Conference, Elsinore, Denmark 31 May-2 June 1991*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, pp. 161-170.
- Maszerowska, A., Matamala, A., Orero, P. (2014). *Audio Description, New perspectives illustrated*.
- Nässi, A.K. (2014). *The Production Process of the Stop Motion Animation: Dear Bear - Analysis of story, characters and set*. Tampere University of Applied Sciences
- Neves, J. (2005). *Audiovisual Translation: Subtitling for the Deaf and Hard-of-Hearing*. Roehampton University
- Neves, J. (2012). *Multi-sensory approaches to (audio) describing the visual arts*. MonTI: Monografías de Traducción e Interpretación
- Orero, P. (2012). *Audio Description Behaviour: Universals, Regularities and Guidelines*
- Remael, A., Reviers, N., Vercauteren, G. (2011-2014). *Pictures painted in Words*. *ADLAB Audio Description guidelines*. ADLAB: Lifelong Access for the blind (βλ. http://www.adlabproject.eu/Docs/adlab%20book/index.html#index)
- Royal National Institute of Blind People. (2010). *A Comparative Study of Audio Description Guidelines Prevalent in Different Countries*.
- World Health Organization. (2005). *State of the world's sight : VISION 2020 : the Right to Sight: 1999-2005*. World Health Organization. (βλ. http://www.who.int/iris/handle/10665/43300)
- World Health Organization. (2012). *GLOBAL DATA ON VISUAL IMPAIRMENTS 2010* (βλ. https://www.who.int/blindness/GLOBALDATAFINALforweb.pdf)

ΟΔΗΓΙΕΣ

- *Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο)* (βλ. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002L0021&from=EL)
- *Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία καθολικής υπηρεσίας)* (βλ. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002L0022&from=EL)

- *Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (βλ.* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010L0013&from=EL#d1e1590-1-1)